

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, I, Piața Brătianu No. 3.
Telefon: 28—10.

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. in Reg. publ. per 934/1938
Trib. Timișoara
Redactor resp. Dr. VÁRNAY ELEMÉR

A NEMZETKISEBBSÉGI TUSZRENDSZER

Ákár akarják, akár nem, a nemzetkisebbség mégis kénytelenek vállalni a tús szerepét. Ennek a szerepnek az önkéntelen vállalása kisebb, hol nagyobb fájdalommal jár és míg nagyban ritkán hoz enyhülést az érdekeit nemzetkisebbség sorsában, a vele szemben alkalmazott retorziók rendszerint nagy nemzeti veszteséget jelentenek. Évszázadokat kell visszavándorolni a történelem széles országán, ha a nemzetkisebbségek sorsváltozásait akarnók világítani, bár a nemzetkisebbség fogalmazásában csak az újabb idők vannak. Hiszen mindaddig, míg a nacionalizmus születésével meg nem történt az éles elhalás nemzet és nemzet között, nemzetkisebbség kérdéseiről beszélni nem igen lehetett. A réndi világban az alkotmány sáncain kívül ott, „hontalan bitangok” tömege egyformán osztott volt, bármilyen nemzetiséghez tartott is születésénél fogva. A régi római világban a „civis romanus” nem nemzetiséget jelentett, hanem a római polgárjogokban való részesedést. Ezeknek pedig nemcsak a latinok szétszéttagja lehetett és volt osztályon kívül bárki „barbár” is, ha érdemesnek tartják a római polgárságra. Az elnyomatásnak a jogokból való kirekesztésnek a legrégebbi időtől mostanáig igen sok változata volt a rabgaságtól kezdve a jobbágyvágyon keresztül a társadalmi, gazdasági, vagy nemzeti sorsottségig.

Amíg a nemzetkisebbségi kérdés kezdeti stádiumában — a múlt század közepén — tisztes és kizárólag belpolitikai ügy volt, melynek színterét a parlament vitáiban és még inkább hazaárulási perekben mutatkoztak, addig világháború befejezésével az egész probléma átkerült a nemzetkisebbségi klauzula és a párisi egyezményrel nemzetközi sikertelenedőtt. Wilson humanista álmódzásai az új világ születését akarták előkészíteni a győztesekből és ezeknek az álmoknak beteljesítése volt az emberi megértés futóhomokjára tett Népszövetség. Nemzetekfölkötinek képessége el, de a megvalósulásban annyira egyes portosulások érdekképviselete lett, hogy a vezető maga soha nem is lett lakója. Többi az előbb-utóbb otthagya, miután megértődtek, hogy több nemzetközi konfliktus lett szülője, mint megoldója. Hogyan lehet volna várni a nemzetkisebbségi kérdés mindenkit kielégítő kezelését, ha sokkal nagyobb összeütközéseket, a mandzsu ügyet, az észak-amerikai kérdést, a délamerikai háborút nem akarta megakadályozni? Ma már csak a gyönyörű genfi palota emlékeztet szomorúan arra, volt amikor egy kor, mely naivitásában azt hitte, hogy igazságérzettel sikerül az összes csoportot megoldani, holott ma is a nagysándori rázó érvényesül.

Két évtized alatt a nemzetkisebbségi kérdés elméleti szemlélete és gyakorlati kezelése változatosan ment keresztül és ha papíron beszél is még a nagyhatalmak garanciája, ha párisi egyezmény alapján nemzetközi is a probléma, a valóságban a nagyhatalmi biztosítás az ünnepélyesen beiktatott párisi egyezményvel együtt a történelmi okiratok poros lomtaként került, okulására a nemzeteknek, mely a tőle őket és későbbi generációknak is. Ma a nemzetkisebbségi kérdés minden államnak kiemelt belső ügye lett, melyet minden más nemzeti, vagy nemzetközi tényezőtől függetlenül úgy old meg, amint jónak látja. Hogy az államokat ebben nem mindig az érdeket nemzetkisebbségek kívánalmait, de még saját állami érdekei sem vezetik, azt számtalan példa

igazolja. Behatással vannak reá különböző nemzetközi adottságok, politikai és gazdasági érdekek, a nemzetkisebbség anyaországával való baráti, vagy kevésbé baráti kapcsolat, a saját nemzettestvéreinek másik államban való nemzetkisebbségi sorsa és ezer más tényező. Igen gyakran láttuk érvényesülni a reciprocitás elvét, úgy, hogy az egyik állam annyi jogot biztosított nemzetkisebbségeinek, amennyit a másik államban nemzetkisebbségi sorsban élő nemzettestvéreinek juttattak. Ilyen alapon nemzetközi egyezmények is létesültek, ami intézményesítette a kisebbségi túsrendszert. Mert mi más az, ha például a lengyelek kijelentik, hogy csak akkor és csak annyi jogot hajlandók megadni a lengyelországi németeknek, amennyit Németország megad a harmadik birodalomban élő lengyeleknek?

A nemzetkisebbségeknek túszerént való felhasználási lehetősége igen erős ütőkártya a valóságban, ha humanisztikus gondolkodásunk mégannyira tiltakozik ilyen elvek érvényesülésének meg a gondolata ellen is. Lépten-nyomon látjuk, hogy nemzetkisebbségi ügyekben egyes államok között a kölcsönösség alapján kötnek megállapodásokat, ami nem baj, sőt előny mindaddig, míg a megegyezésre irányuló akarat mindkét félben megvan. Mert jogos az, hogy például a Lengyelországban élő németek ne élvezzenek kevesebb jogot, mint a Németországban élő lengyelek, de igen mélyen sújtó átokká válik, ha nem sikerül megállapodást létesíteni. Ekkor válik a nemzetkisebbség igazán túszerént, akin szomorúan beigazolódik annak a közmondásnak igazsága, ha te ütöd az én lovamat, én is ütöm a tiedet. Ez a verseny azután csaknem a végtelenségig fokozható és sokszor egy-egy népcsoportnak csaknem teljes kiirtásig vezet. A nagy világégésnek egyik szomorú epilógusa volt a török-görög háború, amelynek során és az azt követett örménymészárlások következtében két millió örmény pusztult el.

A harc nem mindig véres, de kegyetlenségben nem kevésbé kíméletlen, hiszen emberi egzisztenciákat semmisít meg. A nemzetkisebbségi kérdés kielégítő rendezése minden belpolitikai vonatkozás mellett is elsődrendű nemzetközi ügy Európában, ahol az összes határrendezések ellenére is, még mindig negyven millió ember él nemzetkisebbségi sorsban. Ezeknek meg-, vagy megnevelődöttsége megtisztíthatja, vagy megmérgezheti az egész nemzetközi légkört. Negyven millió ember nem, a nemzetközi életben oly szívesen és oly sokszor alkalmazott kifejezés ez, elhanyagolható mennyiség. És ennyi ember nem játszhatja a végtelenség a tús szerepét. Aminthogy erre akarják felhasználni, a legújabb hírek szerint a danzigi

kérdésben is. Állítólag olyan megoldásról tárgyalnak, hogy a németországi lengyel nemzetkisebbségnek messzemenő jogokat és kiváltságokat biztosítanak, ha Lengyelország beleegyezik a danzigi ügynek a németek szempontjából kedvező elintézésébe. Ez más szóval azt jelenti, ha Lengyelország nem hajlandó nemzettestvéreirel ezt a cseréjűletet lebonyolítani, akkor a megnevelődés minden keserűségét és terhét a nemzetkisebbségi sorsban élő lengyelek érzik majd. Ennek visszahatása lesz természetesen a lengyelországi németek sorsára is és miközben mindegyik a másik lovát üti, egész népi csoportokat szolgáltatnak ki például a gazdasági és nemzeti megsemmisülésnek. Itt kanyarodik vissza a nemzetkisebbségi kérdés a belpolitikáról a nemzetközi politikai síkra, minden elméleti vita ellenére is.

Elméleti vita egyelőre a budapesti rádió hírszolgálatát körüli sajtóháborúskodás is. Azonban olyan mellékzöngéi vannak, melyeknek mérgező hatása a közvéleményre nem tagadható és el sem halgatható. Nézeteket olvasunk egyes román sajtóorgánumban, melyek azzal fenyegetnek, hogy a rádiókiruccanás költségeivel a nemzetkisebbségek számláját kell megterhelni. Amint kötelességünknek éreztük, hogy ebben az ódiózussá vált ügyben nyíltan megmondjuk a magunk véleményét, éppen úgy kötelességünk az is, hogy az ilyen beállításnak még a lehetősége ellen is tiltakozunk. Tiltakozunk nem azért, mintha egy pillanatra is hinnők, hogy a kormány ennek a szuggeszciónak engedve, hanem elvi okokból, nehogy az a látszata lehessen a dolognak, mintha hajlandók lennénk vállalni a tús szerepét. A magunk életét éljük, minden külső befolyástól mentesen. Immár két évtizede magunk igyekeztünk megoldani a magunk problémáit és nem vagyunk felelősségre vonhatók azért, amit mások — ebben az esetben a budapesti rádió emberei, — csinálnak. És az ügy érdekében szeretnők, ha román lapársaink némelyike sem esnék túlzásokba, amikor például az egyik azt írja, hogy a romániai magyarság lélekszáma alig éri el a félmilliót, ezzel igyekezve csökkenteni a nemzetkisebbségi jogokhoz való igényünket, a másik pedig azzal demonstrálja itteni jósorsunkat, hogy szerinte Magyarországon a nép az afrikai törzsekhez hasonló sivatár helyzetben él. A nemzetkisebbségi jogok természeté nem mennyiségi, hanem minőségi, tehát nem a kisebbségi népcsoport számarányától függ, hanem pusztá lététől.

Nemzetkisebbségi probléma van és létezik és megoldásra vár. Megoldásra vár egész Európában akkor is, ha megúgy tagadják, vagy ha sürgetőbb kérdések pillanatnyilag háttérbe is szorítják. Ezeknek az állítólag sürgősebb kérdéseknek háttérben is ott lappang a nemzetkisebbségi vonatkozás, akár a csehországi protektorátust, akár a danzigi német követelést, akár a tiencsini, vagy indiai kérdést vesszük szemügyre. Van és magyarázatokkal el nem tüntethető. Van és megoldandó. Igazságosan és emberségesen. Nyugaton éppen úgy, mint a Távolkeleten. (V.)

Mindenkinek a közérdeket kell szolgálni

Bucurestiből jelentik: Az országban mindenfelé a közélet minden terén új, termékeny, teremtő tevékenység folyik, amelynek indítója és lelkesítője a nemzet újjászülése. A törvényhozás két házában elhangzott miniszteri expozékból, a tartományok jelentéséből kitűnik, hogy az ország a megújulás és a haladás útján halad. Annak ellenére, hogy az új kormányzati rendszer aránylag rövid ideje van életben, mégis az eddigi megvalósítások új lehetőségeket nyitottak meg az útját és növelték a népnek az átszervezésbe vetett hitét és bizalmát. Minek tulajdonítható a közéletnek ilyen arányú felvirágosítása? Kétségkívül annak a szellemi légkörnek, amelyet öfelsége II. Carol király 1938 február 28-

án életbeléptetett alkotmánya teremtett meg. Egyetlen politikai szervezet van, a Nemzeti Újjászülési Arcvonal, amely a nemzeti eszmények világánál fejt ki politikai tevékenységét. Az ország népe pedig ugyancsak ebben az egy nemzeti eszményben egyesült. A nemzet erőt bevonták a Nemzeti Újjászülési Arcvonalába és ennek következtében mindannyian építő és alkotó munkásai lettek az állam jövőjének. A hangsúly ezúttal nem az egyéni érdekeken van, hanem a köz érdekén, mert mindenkinél az állam, a köz érdekét kell szolgálnia. A haladás első jelei mutatkoztak, azeket követik a további eredmények, mert az ország vezetőinek is az az erős és tántoríthatatlan akarata,

A pápa és Mussolini békeakciója

A Duce nem akar háborút. A danzigi kérdésben öt éves statusquot ajánlanak

London és Páris nem veszi komolyan a német békehajlamot
Aláírás előtt az angol-lengyel szerződés

Londonból jelentik: A Star hosszabb cikket közöl arról, hogy Mussolini és XII. Pius pápa együtt munkálkodnak az irányban, hogy a danzigi kérdést békésen oldják meg és erre vonatkozólag tervezetet is készítettek. A Szentsek azt javasolják, hogy Danzig szabadváros öt évig maradjon meg jelenlegi helyzetében és remélhető, hogy ezen idő alatt kialakul Danzig helyzete. Hitler külön futár útján közli álláspontját a kérdésben. A Duce — írja az angol lap — mindenáron el akarja kerülni a háborút.

Németország tartja a lengyeleknek tett javaslatot

Berlinből jelentik: Hivatalos forrásból szerzett értesülés szerint angol politikai körökben az a szenzációs hír terjedt el, hogy a német kormány egyik tagja nyilatkozott volna a danzigi kérdésről és kijelentette, hogy

Németország semmi esetre nem fog háborúhoz folyamodni a danzigi kérdésben,

mert ezt a problémát mindenáron békés úton akarja megoldani. Ezzel szemben jólinformált német körökben kijelentik, hogy az angol politikusoknak ezt az értesülést a német közvélemény csak mosollyal fogadja. Németország már több ízben hangoztatta, hogy a danzigi kérdés megoldásánál nem óhajtja a fegyverekhez folyamodni. Hitler kancellár legutóbbi reichstagi beszédében javaslatot tett a probléma békés elintézésére. Erthetetlen tehát, mi az oka annak, hogy a német kormányban ez a felfogása oly sokféle szenzációt nyújthat az angol politikusok számára. Ezek a híresztelések azonban csak azt a célt szolgálják, hogy még növeljék a német-lengyel feszültséget.

NAIV ALLÍTÁS A NÉMET BÉKEKÉSZSÉG — IRJA A TIMES

A Reuter ügynökség diplomáciai levelezője arról számol be, hogy

mértékadó birodalmi német tényezők nyilatkozata szerint szélszűzálékosan kizárt dolog, hogy Németország fegyveres hatalmával oldja meg a danzigi kérdést.

Londonban a híradást általános érdeklődéssel fogadták. Nem tartják kizártnak, hogy a német kormányban az a kívánsága, hogy a szeptemberre összehívott nemzeti szociálista kongresszus

békekongresszus legyen.

Ami az angol kormányt illeti, már előre leszögezte a maga álláspontját e tekintetben Chamberlain miniszterelnök és Halifax legutóbbi beszédei során. A Times diplomáciai levelezőjének megállapítása szerint ezt a híradást Londonban naivnak tartják ahhoz, hogy komolyan lehessen venni. Nem tudják ugyanis elképzelni, hogy Németországnak ilyen szándékai lennének, amikor állandó következetességgel arra az állápontra helyezkedik, hogy Danzignak vissza kell térnie az anyaországhoz s hogy amennyiben emiatt háborús konfliktus keletkezne, ezért minden felelősség Lengyelországra hárul.

MESTERSÉGES HÍRESZTELÉSEK

A Havas iroda jelenti: Jólinformált párisi körökben nem tulajdonítanak fontosságot azoknak a nyilatkozatoknak, amiket a német kormány hivatalos szóvivői egyre-másra elhelyeznek és egyéb formában értesítésre adnak a közvéleménynek. Ezek a nyilatkozatok java részben a német kormány békés szándékait akarják elhívtetni a danzigi kérdésben anélkül, hogy valami pozitív jelét adnák a felfogás őszinteségének. Jórészt azt a célt szolgálják, hogy megfelelő légkört teremtsenek és ne ártsanak a német kormány tekintélynek. Lengyelország, Franciaország és Anglia külügyminiszterei azonban leszögezték álláspontjukat ebben a kérdésben.

VARSÓI LAP LEBESZELI LONDONT ÉS PÁRISAT A SZOVJETSZÖVETSÉGRŐL

Varsóból jelentik: Ironside angol tábornok, a tengerentúli bírói hadserők főparancsnoka, Varsóból történt elutazása előtt nyilatkozatot adott a lengyel hadsereg lapjának, a Polska Brońának. Nyilatkozata elején hálafejezőt adott kifejezést azért a meleg fogadtatásért, amelyben Lengyelország területén része volt. Majd a tábornok így fejezte be nyilatkozatát:

— Remélem, hogy lengyelországi látogatásom jótékonyan hozzájárul az angol és lengyel kormányok közötti barátság kimélyítéséhez.

A Gazeta Polska, az egyik legerősebb

lengyel lap azt indítványozza Angliának és Franciaországnak, hogy

inkább a lengyel barátság felé forduljanak, mint mindent Moszkvának ajánlanak fel.

Angliának és Franciaországnak nincsenek közös határai Szovjet-Oroszországgal és teljesen ismeretlen a szövetségre hajló nagyhatalmak előtt a szovjetországi hadsereg harci értéke. A moszkvai meddő tárgyalások helyett észszerűbb lenne, ha a francia és angol kormány Lengyelországot támogatná minden eszközzel a további felfegyverkezésében.

Olaszország békegazdasági tervet hajt végre

Rómából jelentik: Az olasz sajtó a legnagyobb meglepéssel hangján foglalkozik Mussolini pénteki beszédével, amelyben a Duce őszinte békeakaratról tett bizonyosságot. Amikor ugyanis nyugatról riasztó háborús hírek röppennek föl,

Olaszország a békére gondolt

és hozzáfog a békés gazdasági terveinek megvalósításához. A lapok rámutatnak a szicíliai földreform nagy szociális és gazdasági jelentőségére, megállapítják, hogy a szicíliai hűbértulajdonok a Burbonok uralma alatt keletkeztek és körülbelül 360 ezer hektár terjedelműek. Eddig ezek a birtokok 1100 család kezében voltak, most azonban húszezer család letelepítését teszi lehetővé.

A TÖRÖK KORMÁNY NEM IGÉNYLI A DODEKANÉZOSZT

Istanbulból jelentik: A Stefani ügynökség részletes tudósítást közöl arról a sajtóharcról, amely a Yieni Sabah nevű török lap cikke kö-

ANGLIA MEGADJA A LENGYEL KÖLCSÖN

A szombaton reggel megjelent angol lapok meglepéssel állapítják meg hogy az angol-lengyel pénzügyi tárgyalások kedvező mederben haladnak előre. Sir Frederic Leith Ross még a szombati nap folyamán arról értesítette Koc ezredest, hogy az angol kincstári hivatal visszavonta azokat a megteremtéseket, amelyek eddig az egyezmény létrejöttéig tiltották.

NE TARTSON SZÜNETET AZ ANGOI PARLAMENT!

Londonból jelentik: A nemzetközi béke vonal felhívást intézett az angol közvéleményhez, hasson oda a képviselőknél, hogy a parlament mindaddig ne tartson nyári szünetet, amíg az angol-szovjet megállapodás tető alá nem kerül mert szükség van arra, hogy a közvélemény landóan tájékozottabbá menetéről és arról, hogy az oka annak, hogy a megállapodást az országban nem ütik.

AZ ANGOI KORMÁNYNAK SEMMI KÖZÖSÉGE NINCS A KINGHALL LEVELEHEZ

Az alsóház tegnapi ülésén Sir John Gilmour konzervatív képviselő kérdést intézett a kormányhoz, mit tud az úgynevezett Kinghall levelekről, amelyek az utóbbi hetekben a nyilvánosság számára árasztották el Németországban Buttler külügyi államtitkár a leghatározottabban leszögezte, hogy a kormányban semmi köz nem volt ezekhez a levelekhez és nem igazán német lapokban megjelent állítás, mintha a német kormány a külügyminisztérium, vagy éppen lord Halifax külügyminiszter közreműködésével készült volna.

rül keletkezett, amely követeli, hogy a Dodekanézosi szigeteket szarmasztassák vissza Törökországnak. A Son Posta című lap a cikkre válaszul megállapítja, hogy a Yieni Sabah ke személyi véleményt képvisel, mert még a lap sem azonosítja magát a cikk írójával a véleményével, de még távolabb áll a török kormánytól, hogy az ilyen imperiálista célzések támogatása. A lap megállapítja továbbá, hogy természetesnek kell lenni, ha egy ország esetén

Olaszország a Dodekanézosi szigeteket tengeri bázisul használja fel Törökországgal szemben,

de ugyanakkor az is természetes, hogy Törökország a maga tengeri támaszpontjait úgy sít, hogy azok akcióképessége ezt a szigetportot keresztesse. A lap ezzel fejezi be két: Törökország hűségére marad a békéhez viszont a békét úgy tudja megőrizni, ha a szigeteket felkészül a háborúra.

Czapik Gyula dr. volt temesvári papneveldei tanár lett az új veszprémi püspök

Budapesti híradás szerint a nemrég elhalt Tóth Tihámér püspök helyére Czapik Gyula dr. pápai protonotáriust és a kiváló egyházi író neveztek ki veszprémi katolikus püspöknek. Az új veszprémi püspököt a Bácságba jól ismerik, mivel annak idején egy évtizeden keresztül Temesvárott működött és a papneveldek kiválóan képzett tanára, valamint szemináriumi vicerektora is volt.

Czapik Gyula 1887-ben született Szegeden és itt végezte a piarista gimnáziumot, majd főiskolai tanulmányai után 1910 évi július 14-én szentelték pap-pá Temesvárott. 1911-ben Nákófalván rövid ideig káplán volt és azután a bécsi Augustinumban folytatta tanulmányait. 1912-ben teológiai doktor lett és mint káplán működött Nagybecskerekben is. 1913 szeptember elsejétől kezdve a temesvári katolikus papneveldeben a morális és pastorális pedagógia tanára és a háború alatt néhány hónapig káplán volt.

Az első időben az Emericánium nevelő intézet prefektusa, majd a szeminárium vicerektora. Rendkívül

gazdag és tudományos értékű egyházirodalmi tevékenységet fejtett ki, szerkesztője volt a Havi lőnynek és a Pázmány Péter című egyházi folyóiratoknak, egyidejűleg igazgatója volt az egyházi lapoknak, amelyek nyomdáján is. Az 1922 évben került Budapestre és nagy szociális érzékkel, valamint szertélagossággal szerkesztette a Magyar Kultúra, az egyházi Lapok és a sziv című egyházi folyóiratokat. A temesvári káptalan magyarországi részének káptalan lett, majd pápai prelátusnak, két év előtt pedig eucharisztikus kongresszus alkalmával pápai protonotáriussá nevezték ki. Ő alapította Budapesti Szent Szív Leányai női kongregációt, valamint Korda nevű katolikus irodalmi könyvkiadó vállalkozásának vezetését is. Egyházi körökben még mindig nagyra tartják az ő emlékét és a közvéleményben emlékezik az ő értékes temesvári működésére.

A pápa távabbá, budapesti híradás szerint, darász István prelátus-kanonokot kassai püspök Grósz Józsefet szombathelyi püspökké és Bugnic hálty roznói püspökké nevezte ki.

Szerajevói dervisek alkonya

Jugoszlávia mohamedán hívóinak egyik leg-
nagyobb szektája, a dervisek, az utóbbi évek-
ben egyre nagyobb számmal özönlenek Szerajevóba,
amelynek Romájába, hogy az apró, régi teme-
nek a dűledező minareteknek hűséges, önkén-
törz lehessenek. Elhagyták délszerbiai és her-
cegovinai falvaikat, ciprusszal és néhány, csenevész-
száíval ékes kertcskéiket, gyülekezeteiket, ahol
előbb monoton, majd egyre hangosabb, se-
bőnelődjára mellett, abba a szinte önfeléd-
t, táncoló, sőt keringő és a viutánc önké-
nt hasonló vad, ritmusos mozgásba szédültek,
sőt kábultan, ösztörtört tudtak csak ma-
gyarizni. Itt, a nagy városban önkéntes te-
merek és minaretek alázatos gondozóinak ne-
ki magukat. Két-három dervis telepedik itt
minareten tövében árnyas füge- és diófa alá
szármás uccák, terek mellett szinte észrevét-
lenül, öreg temetőcskéik padjaira. Hi-
rának. Minden minarethez és minden teme-
től különböző legendát, fantasztikus csodát fűz-

Badoskodnak arról is, hogy ezek a csodátév-
sízékény, primitív hívők között elterjedve,
verjenek. Misztikus mesék kelnek így
arra s túl Szerajevón, eljutnak a legapróbb
hercegovinai falvákba is, ahonnan a hi-
na több napig gyalogolva jutnak el a
leglegendás minaretjéhez. Itt a dervisek út-
i szerint, ünnepi felsőruhákat levetik, zse-
fűrik, a magukkal hozott dús elemőzsiát a
t, elhagyott sírokra és a díszesebb sírbol-
lyezik. Majd ájtatosan földreborulnak,
némaságban régi imákat mormolnak s utána
n és földi javakban valóban megkönnyeb-
sízészetnek falvaikba.

Minareteknek külön „csodaereje” van.
ó világvárosiasan nagy bulváriján, az Ale-
király sugárútán, a „Semski” sírbolt mellé
minareten gyermektelen anyák látogatják,
oldogtalan szerelmesek „Ajándéktóvo” tor-
sasik fel. A régi sírboltokban sokszor való-
s, neves pasák, népdalokban megénekeltek hő-
zenitéletű ulemák pihennek, akik azonban a
szerint nem haltak meg. Várják a hívőket,
ajkon segíthessenek. A sírboltokon a jám-
sízék nyílásokat vájtak. Ezeket a nyílásokat
érthetetlen paradoxonnal „katanac”-nak
vezik. A betegségre gyógyulást kereső, a
ségből kievickélni akaró jámbor hívő ebbe a
helyezi azt a pénzdarabot, amit a sírbolt
lakójának szánt. Ez a művelet azonban
an egyszerű. Minaretenként és temetőként
a szokás!

Egyiknél a pénzdarabot előbb a jobb tenyér
kell helyezni, azután háromszor megfor-
sak ennek pontos elvégzése után szabad a
engedni. A másiknál a pénzdarabot, kü-
ha az legalább húsz dinár, a jobb kéz má-
harmadik ujjá közé szorítva, a fej körül
or forgatva, kell a nyílás fölé tartani, mi-
a dervis segítségével misztikus szavakat
ak. Ha ez a „szent” szó is elhangzott,
símili”, akkor a pénzdarabot (minél na-
annál áhítatosabban!) lassan, megfontoltan
be a nyílásba. Vannak hívők, akikben a
mutatta ájtatosság, áldozatkészségük elle-
nem segít. Ilyenkor egy második, harmadik,
tall, egy hetedik sírbolthoz, minarethez kül-
l természetesen az ájtatosság szerény adó-
kell ismételni. Vannak hívők, akik már
ó valamennyi régi minaretjénél és neve-
sírboltjánál adóztak. Sőt akadnak állandó
adók is, akik péntekenként más-más kegy-
teszozátevő tornyot keresnek fel. Ha a hívők
en, valóságos búcsújárásaként keresik fel a
eket, akkor a dervisek, különös kegyképpen,
ájtatosságába merülnek. Az epileptikusok
hoz hasonló táncok után megpihenve, kü-
teroglifikálkkal díszített ezüsttányéroskálkkal
zetetik a hívőket arra, hogy az igazhittű
ánok sirjait sem őrzik ingyen.

Jugoszláviai muzulmán egyház feje, az Ule-
a különben Mehmed Spaho közlekedési mi-
nek a jugoszláv politikai élet egyik legjelen-
vezőjének testvéröccse, néhány nappal ezelőtt
tetet adott ki. Ennek értelmében a város bel-
tén lévő régi sírboltokat és minareteket az
és őrözknek, a derviseknek azonnal el kell
tök. A minareteket napközben lezárják és
kora reggeli és az esti órákban nyitathatja ki
a halóporkában is élőknek hozott ételekre várni. A
eredmény nem kétséges. Az Ulema rendeletét kér-
lehetetlenül végrehajtják és a szerajevói színes, exó-
tikus világból kivésznek majd a dervisek költötte
primitív legendák. Ritkulnak a hívők is, akik a bol-
dogtalan szerelmükben való megváltásért szívesen
áldoztak néhány dinárt, egy-egy fazék ürücombos
pílfát vagy egy nagy tepsi mézeslepényt.

Anglia teljesíti a japán követeléseket

Megvonja támogatását Csank-Kai-Sektől

A japánokat is meglepte a hirtelen fordulat

Az engedékenységek okát az amerikai eseményekben keresik

Tokióból jelentik: Arita japán külügy-
miniszter szombaton délelőtt a minisztertanács
elő terjesztette a tokiói angol nagykövettel le-
folytatott megbeszélések eredményeit. A minis-
tertanács ülése után Hiranuma miniszterelnök
azonnal jelentést tett a császárnak az esemé-
nyekről. Félhivatalos japán közlés szerint Arita
külgügyminiszter kijelentette, hogy

Anglia a tiencsini ügyben kivétel nélkül el-
fogadta a japán követeléseket.
A részletekérdekések tárgyalásaira tehát ezzel meg-
nyílt az út.

A Daily Mail a kora délutáni órákban arról
kapott jelentést, hogy Craigie tokiói angol nagy-
követ már megküldte Londonnak az Arita kül-

ügyminiszterrel megszövegezett egyezmény-ter-
vezetet. Az egyezmény-tervezet legfőbb pontja,
hogy

Anglia elismeri azt, hogy Japán Kínával
háborús állapotban van

és elismeri azokat a nehézségeket is, amellyel
Japánnak Kínában meg kell küzdenie. A londoni
déli lapok nagy tudósításokban számolnak be a
tokiói egyezségről és úgy tudják, hogy a meg-
állapodás következtében

Anglia új politikája az lesz, hogy megvonja
támogatását Csang-Kai-Sektől.

A lapok szerint még nem látszik tisztán, mi az
oka Anglia váratlan állásfoglalásának.

Példátlan Anglia engedékenysége a diplomácia történetében

Japán katonai köreit észrevehetően meglepte Anglia váratlan engedékenysége a tárgya-
lások során. Az Asaki Sin Bun úgy véli, hogy a harmadik megbeszélés, vagyis a pénteki tárgya-
lások megkezdése előtt, érkeztek meg az újabb utasítások Londonból Tokióba, amelyek
megmentették az angol-japán értekezletet a zátonyra jutástól.

A japán álláspont elfogadása ritka engedékenységről tanuskodik a nemzetközi diplomácia törté-
netében. Tokióban úgy tartják, hogy az angol kormány engedékeny magatartását nagyban
befolyásolta a jelenlegi európai helyzet, valamint

az amerikai semlegeségi törvény megváltoztatásának elutasítása.
De úgy tudják, hatással volt az is, hogy a japán nép nagyon elszántan tartott ki követeléseit
mellett, amelyeket azután Arita külügyminiszter a lehetőség szerint mégis mérsékelte.

A Times szerint el kell ismerni a kínai helyzetet

A Times örömeinek ad kifejezést, hogy a Tokió
és London közötti tárgyalások eredményes befejezés-
sel kecsesgátnak dacára annak, hogy a péntek reg-
gel megjelent japán lapok a tárgyalások megzaka-
dásának lehetőségéről írtak. A lap úgy hiszi, hogy
közben

Japán módosította követeléseit

és ezzel magyarázható Chamberlain miniszterelnök
derülítő nyilatkozata, amit az alsóházban tett, mond-
ván, hogy Anglia külpolitikája semilyen irányban
nem változott meg. El kell ismerni másrészt —
írja a Times, — hogy japán tekintélyes kínai terü-
letek birtokosa, sőt mondhatnók

Északkínának legfontosabb városai Japán kezében
vannak

és így a japán hadsergeknek be kell biztosítani ön-
magát. Angliának módot kell találni arra, hogy a
tiencsini kérdésben össze tudja egyeztetni vélemé-
nyét a japán kormánnyal anélkül, hogy világhatalmi
tekintélye csorbát szenvedne. Angliának minden áron
biztosítania kell az engedményes területek semleges-
ségét. Ennyi az egész, amit Nagybritannia tehet, azt
azonban nem lehet megengedni, hogy Anglia felál-
dozza barátait és hogyha a Japán vezetők azt hiszik,
hogy erre rá tudják venni Angliát, akkor tévesen
számítottak.

KÖZZÉTESZIK A TOKIOI TÁRGYALÁSOK
EREDMÉNYÉT

Sir Robert Craigie tokiói angol nagykövet és
Arita japán külügyminiszter tárgyalásairól szóló hi-
vatalos jelentés még nem érkezett meg Londonba.
Diplomáciai körökben azonban úgy tudják, hogy
Chamberlain az alsóház hétfői ülésén már konkrét-
tebb formában fog nyilatkozni a tokiói tárgyalások-
ról. Egyesek tudni vélik, hogy közös nyilatkozat fog

sija) apró műhelyeinek, üzletecskéinek emberkét
igyekeznek pártjukra vonni.

Nem akarják elhagyni a minareteket, sem pe-
dig régi temetőik cingelyes padjait, amelyeken fe-
kekékvé és kékül cigarettafüst mellett, olyan cse-
desen, megbékélten lehetett a hívők dináraitra s
a halóporkában is élőknek hozott ételekre várni. A
eredmény nem kétséges. Az Ulema rendeletét kér-
lehetetlenül végrehajtják és a szerajevói színes, exó-
tikus világból kivésznek majd a dervisek költötte
primitív legendák. Ritkulnak a hívők is, akik a bol-
dogtalan szerelmükben való megváltásért szívesen
áldoztak néhány dinárt, egy-egy fazék ürücombos
pílfát vagy egy nagy tepsi mézeslepényt.

megjelenni, amelyben mindkét fél közölni fogja a
tárgyalások eddigi eredményét.

ANGLIA MAGATARTÁSA LEHANGOLT-
SÁGOT KELTETT KÍNÁBAN

A Reuter iroda jelentése szerint, kínai kö-
rökben lehangueltságot keltett a tokiói tárgya-
lások eddigi menete. A tokiói rádióleadó közlé-
se szerint Craigie angol nagykövet és Arita kül-
ügyminiszter között az általános kérdésekben
megegyezés jött létre és ezzel kapcsolatban ki-
nai körökben felteszik a kérdést, vajjon Anglia
milyen engedményeket tehetett, mert minden
engedmény, amit Anglia a japán imperia-
lizmusnak nyújt, csak ellentétben áll a szer-
ződéssel, amely garantálta Kína függetlenségét
és területi épségét. Egy ilyen engedmény kö-
vetkeztében sérelmet szenved az 1937. október
17-én hozott népszövetségi határozat is, amely-
ben a Népszövetség tagjai ünnepélyes kötele-
zettséget vállaltak, hogy mindenben segítik a
kínaiak ellenállását.

SCALA

Szombattól kezdődőleg

Danielle Darrieux

legjobb alakításában

Ártatlan vagyok

Vasárnap délelőtt ugyanaz
olcsó helyárral

A németrómai koronázó kincsek

Írta: HARSÁNYI ZSOLT

Van Nürnbergben egy kis templom, a Mesterdalmok-templomnak hívják. Való dolog, hogy a nürnbergi dalosmesterek céhe ennek egyik szárnyában tar totta összejöveteleit, Wagner operájának első felv omása is játszódik. Hibásan, mert a mesterdalmokok 1620-ban kezdtek itt összejönni, a Wagner-darab pedig évtizedekkel előbb játszódik.

Most ez a templom új nevezetességét kapott. Rövid idő óta itt őrzik az elmúlt németrómai császárság koronázási jelvényeit. Arra jártomban va-laki figyelmeztetett rá. Kíváncsi voltam ezekre a jelvényekre is. Elmentem a Mesterdalmok-templomba.

A főhajóban őrzik most a jelvényeket. A Ho-henstaufok Trifels várában tartották őket, Habs-burgi Rudolf az egész kincset innen Kyburgba vi-tette, később Nürnbergbe és Prágába kerültek, majd Karlsteinba, aztán pedig Budára majd ismét Nürn-bergbe tértek vissza, mert akkor ez számított a leg-biztosabb német erődnek. Itt maradtak 1796-ig. Ek-kor Jourdan, Napoleon előrenyomuló tábornoka, mindenáron kézre akarta keríteni a koronát. Elvit-ték előle lóhalálában Bayreuthba, onnan pedig Bécs-be, ahol egy dunai csónakon rejtették évekig, míg-nem 1827-ben nyilvános szemlére tették ki az összes jelvényeket a Burgban. Ott maradtak több mint száz évig. Az Anschluss után a nürnbergi pártnapon Seiss-Inquart felszólalt és bejelentette, hogy Hit-ler kívánsága szerint a kincsek Nürnbergbe térnek vissza.

Most itt vannak. Tíz megvilágított üvegszek-rényt foglalnak el. Feljegyeztem pontosan mind a kilenc szekrény tartalmát.

Az elsőben látható a királyi „alba”. A koronázás a középkorban egyházi ténynek számított, az ural-kodók ilyenkor papi ruhát viseltek. Az alba papi alsóruhának számít. Ez az alba nagyon szép darab, himzése griffmadarakat és oroszlánokat mutat. La-tin és arab felírás is olvasható rajta; eszerint ez a darab 1181-ben a palermói udvari műhelyekben ké-szült II. Vilmos szicíliai király számára. Az alba mellett van a koronázási kesztyű: anyaga vörössel és arannyal áttört selyem, dús gyöngyvarrat pom-pázik rajta számos drágakövel. A szekrényben lát-ható még a koronázási harisnya és a saru, ezek is gyöngyökkel és gazdag himzéssel terhesek.

A második szekrényben van a „dalmatika”, a mely szintén papi ruhadarab. Sötét bíborszínű se-lyemből készült, újját és alját skarlátvörös szegés díszíti. Öve is van, még pedig kékselyemből, rajta négy aranylopocska rubinokkal kirakva.

A harmadik szekrényben az úgynevezett sas-dalmatika látható. Erről 1350-ben tétetik először említés, Dürer ebben a dalmatikában festette le Nürnberg rendelésére Nagy Károlyt. Szövetében a sas szerepel minta gyanánt, anyaga sötétszínű ki-nai bíborselyem. Királyok és királynék arcmárait hímézték bele.

A negyedik szekrényben vannak az úgynevezett aacheni kincsek. Ezeket a napoleoni támadásig Aachenben őrizték, mint a Karolingok kincsait. Közöttük van egy szentírás, érdekes bizánci pergam-ment-kézirat a IX. századból, bizonyos Demetrius presbiter írta ezüst és aranybetűkkel. Tábláját 1500-ban csinálta Rentlingen aacheni ötvös aranyo-zott ezüsből. Itt van aztán az István-erszény. Eb-ben a hagyomány szerint István vértanu esontda-rabjai vannak, valamint egy marék föld, melyet az ő vére itatott át.

A korona az ötödik szekrényben látható. Nyolc jókora hajlított aranylemezből van összetéve, kupla-alaku. Csak úgy ragyog a nagy, filigrán-foglalatu drágakövektől és igazgyöngyöktől. A le-mezek őstementomi királyok és próféták képét hordják. Latin idézetek is olvashatók rajta. A leg-fontosabb felírás a korona felső ívén van: „Kou-radus Dei Gratia Romanorum Imperator Augustus”. Valószínűleg ezzel koronázták meg II. Konrádot 1027-ben Romában. De vannak történettudósok, akik szerint ez nem más, mint az ősi burgundi korona. Következik az országalma. Ez nyolc mezőre osztott gömb, amely aranylemezből való, valami gyanta-anyaggal töltötték ki. A kereszt rajta liliosmos min-tájú, közepén nagy zafir. Munkája a XII. század-ra mutat. A jogar aranyozott, hatoldalú ezüstbot tölgy mintájú díszítéssel. És ebben a szekrényben van Szent Móric kardja. Olasz fegyverkovács mun-kája, ideje körülbelül 1100. Markolata későbbi, a braunschweigi címer látható rajta.

A hatodik szekrény tartalma a császári köpeny. Vörös selyemből készült, himzése pálmafát ábrázol és két oroszlánt, amelyek tevé tőpnek széjjel. Az arab nyelvű felírás szerint ez is Palermóban ké-szült 1133-ban, II. Rogers norman király megrende-lésére. Ebben a szekrényben van még a császári stóla: hat méter hosszú sárga selyemszalag, rajta igazgyöngyök.

A hetedik szekrény tartalmazza a királyi

Eszterházy János gróf nagy beszéde a szlovák alkotmány vitájánál

„A szlovákiai magyarság senkitől sem vesz el semmit, csak jogait követeli”

Pozsonyból jelentik: Eszterházy János gróf, a szlovákiai egyesült magyar párt elnöke ma a szlovák parlamentben nagyszabású beszédben ismertette az ottani magyarság álláspontját az új szlovák alkot-mány-törvénnyel kapcsolatban. Szerinte az új alkot-mánynak számolnia kell azzal, hogy Kárpátalján nem

Jugoszláviában az olasz lapok szerint „aknamunka”, folyik

Rómából jelentik: A Popolo di Roma cik-keket ír arról, hogy Jugoszláviában földalatti mun-ka folyik, amely a jelenlegi külpolitikai irányel-vek ellen irányul. Az aknamunkának az a célja — írja az olasz lap —, hogy Jugoszláviát el-távolítsa a tengelyhatalmaktól.

egy nép él, hanem annak az országnak határ-zott egymásra utalt népek helyezkedtek el. Ha ismeri, hogy az önálló szlovák állam megal-e a szlovák nemzet szívügye és vágyainak neto-va nem ismerheti el, hogy az ottlakó magyarság-szóbrangúknak tekintésük és kevesebb jogb-szesítsék, mint a szlovákokat.

Ezután részletesen boncolás alá vette az alkotmánytörvény tervezetét, megjegyezve, hogy ez-zik abból az állampolgári jogok és kötelez-egyenlőségének kimondása. Tiltakozott ezután ciprocitás elve ellen, mert ez is ellenkezik a ny-beri bécsi döntéssel és nem lehet a magyare-gainak érvényesülését olyan körülményektől f-tenni amelynek irányítása a szlovákiai magy-tól távol áll. Több kifogást emelt a tervezé-részei ellen is és hangsúlyozta, hogy a mag-rem kíván semmit sem elvenni és csak azt k-maga számára, ami ő feltétlenül megilleti.

Meghalt Zágoni Dezső, volt erdélyi lapszerkesztő

Budapestről jelentik: Zágoni Dezső, a Magyar-ország című delutáni lap segédszerkesztője ma a Fa-sor szanatóriumban meghalt. Zágont néhány nap-pal ezelőtt vesébjával megoperálták és a műtét ei-került is úgy, hogy napokon keresztül jól érezte magát.

Tegnap azonban komplikációk léptek fel és má-ra bekövetkezett a halál.

Zágoni 48 éves volt és az utóbbi években a vári Ellenzéket szerkesztette. Decemberben Budapestre és belépett a Magyarországi sze-ségbe. Csak néhány hét előtt kapta meg a állampolgárságot és megindult a hivatalos hogy vitézzé avassák, mint a világháború narend főhadnagyt.

Ismert politikai személyiségek lépnek a magyar nyilaspártba

Budapestről jelentik: A „Pesti Ujság” című szélsőjobboldali lap azt írja, hogy Mecsér An-drás volt kormánypárti, szélsőjobboldali kép-viselő, belépett a nyilaskereszt pártba. Vele együtt belépett Mocsáry Dániel is. A lap arról is tud, hogy Rácz Jenő volt magyar honvédelmi miniszter is be szándékozik lépni a párt tagjai közé. Az említettek a legutóbbi választásokon nem vettek részt és közülük egyik sem kép-viselő.

A vitézi rendből Bakó Lászlón kívül tö-

rölték még Zsengellér Józsefet, dr. Csila és dr. Szendrői Kovács Gyulát, akik mind nyilaskereszt képviselők.

November közepén választás lesz Anglián

Londonból jelentik: A Press Associ-lenti, hogy az új angol parlamenti vál-akat november 15-én tartják meg, ha európai helyzet lehetővé teszi.

Megbomlott az amerikai demokrata párt egysége

Washingtonból jelentik: A képviselőház pénteken 242 szavazattal 13 ellenében elfogad-ta egy disszidens demokrata képviselő javasla-tát, amely a szövetségi, vagyis állami tisztviselő-keket minden politikai tevékenységtől tiltja. A

szavazás eredmény arra vall, hogy a de-párt kebelében megbomlott az egység. rozat teljesen korlátozza a tisztviselőkn-lasztásokba való befolyását.

Elkeseredett harc egy kínai erődért

A Makao portugál gyarmat közvetlen kö-zelében lévő Mondoman nevű kínai erődöt a japánok napokig tartó véres ostrom után be-vették. A kínaiak a legnagyobb elszántsággal az utolsó csepp vérükig akarták védeni az er-

dőket, de a japánok 72 órán át tartó ágyútüze megtörte a védők ellenállását. nap a delutáni órákban japán csapatok szállhattak.

resztet. IV. Károly császár csináltatta 1352-ben. Ta-lapzata a német sást és a cseh oroszlánt ábrázolja. Csupa drágakő az egész nagy kereszt. Mellette van az úgynevezett szent lándzsá, ennek a vasába il-lesztette bele IV. Henrik császár azt a szegyet, a mely a hagyomány szerint Krisztus keresztjéből való. Végül itt van még egy koronázási kard, a nor-man királyság ajándéka, temérdek gyöngyvel és (k-kövel borított darab. A nürnbergi kiküldötteket a császár koronázásakor ezzel a karddal szokta lo-vaggá ütni.

A nyolcadik szekrényben csak a d-örbörtökjai láthatók. A kilencedikben vallás-kef csodálhat a néző. Egy monstrancia can-vevdarabot tartalmaz, amely az utolsó vac-roszából való. Mellette egy darabka Kriszt szövetéből. Itt van Krisztus bölcséjének eg-ja, Szent Anna karesztja és Keresztelő Sz-és János apostolok egy-egy csigolyája. szekrényben megint csak a kincsek bört-nak

Külgügyi posta

Az állandóan előtérben levő külpolitika napról-napra új fogalmakat hoz felszínre és egyre sürűbben érkezik olvasóink részéről kérdések a napi események által felvetett problémákról. A válaszólat — a levelek beérkezése sorrendjében — az adott helyzethez képest közöljük akként, hogy a válasz előtt a feltett kérdés kivonatát is adjuk.

Igaz-e, hogy a világháború óta is igen sok háború folyt le és teljes béke azóta sem volt a földön? Tudunkkal a világháború óta 14 fegyveres konfliktus folyt le. Ezek: 1. a keletázsiai háború, 1911 a japánok bevonulata Mukdenbe, 1932-ben Szechuaiban. 2. Bolivia és Paraguay között (1928, 1932, 1935) 3. a rifkabilok elleni háború Marokkóban (1925—1926), 4. a druzok elleni háború Sziánban, Damaszkusz bombázásával (1925), 5. az afgán háború (1919), 6. Panama és Costarica között (1921), 7. Peru és Kolumbia között (1932—1934), 8. a görögországi és Törökország között (1922), 9. a bolgár határvillongás (1925), 10. az orosz—magyar háború (1920), 11. az orosz—georgiai (többször) háború, 12. az orosz—abesszini háború, 13. spanyol—morokói háború, 14. a palesztinai harcok.

Hogyan szót Wilson 14 pontja? 1. Minden diplomáciai megállapodás nyilvános. 2. A hajózás korlátlan szabadsága békében és háborúban. 3. A gazdasági korlátozások lehető megszüntetése. 4. A hadi felszerelésnek a belső rend biztosítására való lecsökkentése. 5. A gyarmati igények pártatlan kezelése. 6. Oroszországból elfoglalt területek kiürítése és az orosz kérdésnek a szabadságjogok alapjaira való rendezése. 7. Belgium kiürítése. 8. Elzász-Lotharingia a franciáké. 9. Az orosz határnak a nemzetközi állapot szerinti kiigazítása. 10. Az osztrák-magyar monarchia népei önálló nemzeti fejlődésének biztosítása. 11. Románia, Szerbia és Montenegró kiürítése. Szerbiának szabad utat a tengerhez és a balkáni államok politikai és gazdasági fejlődésének nemzetközi garانتálása. 12. A török birodalom függetlensége. A Dardanelláknak a kereskedelmi hasznára való megnyitása. 13. Független Lengyelország létesítése, a tengerhez vezető szabad utat, amelyet nemzetközileg garantálnának. 14. A német államok megbékülése a politikai függetlenség és területi sérthetlenség elve alapján.

Ha Londonba megy, milyen telefonszámon hívja fel Chamberlaint? A brit miniszterelnök hivatalának nincsen külön telefona, a tavaly szeptemberi világtörténelmi fontosságú telefonbeszélgetéskor Chamberlain a Foreign Office (külgügyi hivatal) telefonját volt kénytelen használni. Önnnek a miniszterelnök (kincstári minisztériumot) kell kérnie és az ottani kapcsolják a Chamberlain szobájában levő telefonkiosztást. Mindez a Downingstreet 10 szám alatt van, ahol a külgügyi és kincstári minisztériumok is vannak, a Home Office (belügy) a Colonial Office (gyarmatiügy) és a dominiumügyi minisztérium is. Összesen tehát 5 minisztérium van ebben a régi épületben nem tágas épületben, hanem a kontinens márványlépcsőjéről, hanem a fölépcső a kontinens fölé, modern bérházainak eselédlépcsőjére emeltet. Angliában ilyesmire nem adnak. Az egyes minisztériumok folyosóirésének bejáratánál csak egy orvosi réztábla nagyságának megfelelő felirat

Autóvezetőket keres a CFR az Arad — temesvári körzetben

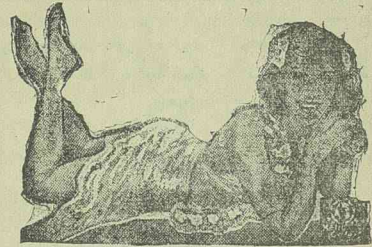
A CFR aradi autobus-központja ezúton közli, hogy 15 ideiglenes gépkocsivezetői állás létesített meg, amelyeknek betöltésére július huszonegödikén, reggel nyolc órakor Temesváron, július 27-én, reggel nyolc órakor pedig az aradi központban felvételi vizsgát tartanak. A vizsga írásbeli és szóbeli részből áll. A jelölteknek a következő feltételeknek kell megfelelniök: a) betöltötték a 25, de még nem haladták túl a 40. életévet, b) román állampolgároknak kel leniök, c) gépkocsivezetői igazolvánnyal kell rendelkezniök, amelyből kitűnik, hogy legalább öt éve működnek és ezalatt az idő alatt nem voltak ültetve. A kérvényhez a következő iratok csatolandók: 1. Születési anyakönyvi kivonat, 2. Állampolgársági bizonyítvány (újkeletű), 5. Személyazonosság igazolvány a népesedési hivatalól, 6. Sofőrigazolvány, 7. Igazolvány arról, hogy legalább két éven keresztül társasgépkocsit vagy energépkocsit vezetett, 8. Katonai könyvecské. A felvételi kérvényeket az aradi autobusközponthoz kell benyújtani, július 25-ig. Akiknek vizsgálója sikerül, azoknak alkalmaztatásukkor 5000 lei garanciaösszeget kell lefizetniök.

jelzi, hogy az a gyarmati vagy dominiomügyi minisztérium, ahonnan a világ egyhármadának a sor-sát intézik. Végül, ha érdeklí, megírhatjuk, hogy Chamberlain szobájában ugyan van börgarnitúra, de a miniszterelnök rendszerint egy forgatható széken ül, amelyet Dickens regényeinek illusztrációjából ismerünk és amelyen a City minden irodájában ma is található. Régebben a miniszterelnök volt a kincstári miniszter is, innen van, hogy a telefon ma is a kincstári minisztériumban maradt.

Mi a Fehér Könyv? Fehér Könyvnek a brit diplomácia egy bizonyos kérdésben kiadott határozatait, jegyzőkönyveit, iratait ismerteti. Minden külpolitikai és a nyilvánosság számára kiadott iratgyűjtemény az angoloknál a Fehér Könyv nevével iseli. A belpolitikára vonatkozó iratokat Kék Könyvben adják ki. Már 1624-ben elrendelték, hogy az angol parlament feljegyzéseit kék papíron kell vezetni. 1715-től a Foreign Office kiadományai is Kék Könyvben jelentek meg, de 1876-tól Fehér Könyvben, megkülönböztetés végett. Általában minden állam bizonyos, meghatározott színű kötésben adja ki a diplomáciára vonatkozó könyveket. Németország is Fehér Könyvet, Franciaország és Kína sárga, a volt monarchia, az USA, Törökország vörös, Olaszország és Románia zöld, Belgium és Japán sötét, Oroszország és Hollandia narancssárga színű könyveket adnak ki. Különös érdeklődés volt ezen könyvek iránt a világháború után, amikor minden állam igazolni akarta politikáját. Mindegyik azonban a tények más beállításával, úgy, hogy egy ötletes író akkor azt írta, hogy az események összeegyeztetése végett Szívdárványszínű Könyvet kellene kiadni.

Ki volt Ungern Sternberg, akiről a napokban egyik cikkünkben szó volt? Amikor Oroszországban a bolsevikiek uralomra jutottak egy litván származású báró, Ungern-Sternberg egy ellenforradalmi csapat élén Kulsömngoliába hatolt és annak népeit ellenállásra szervezte meg. Célja volt egy erős mongol hadsereget szervezni és azzal megtörni Lenin uralmát. Kezdetben sikerei is voltak, de az 1.525.000 négyzetkilométeren élő 540 ezer mongolt nem tudta megszervezni. Blücher tábornagy leverte és Csitában főbelövette.

HONOLULU
Eleanor
POWELL
Robert George Gracia
YOUNG BURNS ALLEN

Valóságos zenei csoda ez a mesteri film, mely a világ egyik legszebb helyén játszódik le. Kiállításban és csodás melódiákban felülmúlja az utóbbi évek minden filmjét.

Kizárólag a

C O R S O
(volt RIVOLI) moziban
PARAMOUNT-HIRADÓ
bemutatója. Előadások: 3, 5, 7 és 1/10-kor

Angol lapok messzemenő jelentőségét adnak Wohltat birodalmi tanácsos londoni látogatásának

Egy milliárd font kölcsön — ha Németország részben leszerel

Londonból jelentik: Wohltat német birodalmi tanácsos, a német külügyminisztérium gazdasági osztályának vezetője, megbeszéléseket folytat néhány nap óta Londonban. A tárgyalások során sor kerül a volt csehszlovák állam 16 millió fontra becsült letétjének visszakérésére és a menekültügyi kérdések megbeszélésére. Egyes angol lapok azonban más vonatkozású megbeszélésekről is írnak Wohltat londoni útja kapcsán. A tanácskozásokon szerepel ugyanis az angol kormány az a kívánsága, hogy

Németország haladéktalanul valósítson meg bizonyos leszerelést és ennek ellenében az angol kormány egy milliárd font kölcsönt nyújtana Németországnak, ami lehetővé tenné, hogy a háborús gyártást átszereljék békebeli iparcikkek gyártására.

Lehetővé kívánja tenni ezenkívül az angol kormány azt is, hogy Olaszország és Németország aktív módon résztvehessenek az afrikai nyersanyagok kihasználásában.

Wohltat külügyminiszteri vezérigazgató ma visszaérkezett Londonból Berlinbe. Wohltat londoni tanácskozásai — hír szerint — főleg az eviani menekültügyi konferencia kérdéseivel állottak összefüggésben. Hír szerint a megbeszélések során

a tárgyaló felek messzemenő megegyezést értek el.

A külföldi lapok az ő tárgyalásaival kapcsolatban arról tudnak, hogy Anglia Németországnak egymilliárd fontos kölcsönt lenne hajlandó adni. Jól értesült helyen kijelentik, hogy

Wohltat küldetése semmiféle ilyen kérdésre nem terjedt ki.

A Daily Telegraph Wohltat londoni tanácskozásaiával kapcsolatban azt az értesülést közli, hogy Németország nemsokára ki fogja jelenteni, hogy a kivándorlók vagyonukból 25 százalékot magukkal vihetnek. Hír szerint Németországban a kivándorlóik ügyeinek lebonyolítására alapítványt fognak szervezni.

Elfie Mayenroter, az UFA Hotel Sacher című filmjében egy fiatal bécsi leány szerepét alakítja

„Banater Agraria“

szövetkezeti központ

V A J G Y Á R A

TEMESVÁR, IV., Vespasian-uca 5-7. szám
Telefon: 36-41.

NAGYBANI VEVŐKNEK KÜLÖN AJÁNLAT

Apró zászlók, friss virágok Radics sirján..

Jugoszláviában mindenki hisz a szerb-horvát megegyezésben. Bosznia és Dalmácia népi kérdése hátráltatja a „sborasumot“. — A horvát nép nem dinamit, amellyel országot lehet robbantani

Zágrábból jelentik: Ha Jugoszláviában beszélgetést kezd az ember, először nem az időjárásról, hanem az „egyezményről“ beszél, ahogy itt mondják a „sborasumról“. Vagyis a szerb-horvát megegyezésről. Külföldi ember alig tud igazságot tenni a kérdésben. A horvát így beszél:

— Mi ősrégi kultúrnép vagyunk, magas irodalmi, képzőművészeti múlttal. Évszázadokon át védjük Európát a törökökkel szemben. Végül nemzeti önállóságunkat és kulturális életünket kívánjuk. Önkormányzatot, önálló hadsereget és pénzügyet.

Egy szerb szenátor a következőket mondja: — Nekünk egyáltalában meg sem kellett volna a szlovénokat és horvátokat kérdezni, hogy akarnak-e velünk közös államot alkotni, hanem egyszerűen bekebelezhattuk volna őket a nagy szerb államba. Igottovo... ezzel kész. Ki harcolt ennek az államnak a létezéséért? A horvátok, vagy a szlovének, akik az osztrák hadsereg legjobb ezredeit állították ki? Mi mégsem alkottunk nagy szerb államot, hanem délszláv birodalmat, amelynek fennmaradásáért mi felelünk. El tehát a kezekkel a hadseregről, a közös pénzügyekről. Autonómia? Lehet, nem vagyunk kicsinyesek. De federalizmus ez a vég kezdete lenne, ebbe nem megyünk bele.

A VASIDEGZETŰ SZERB ÉS A TEMPERAMENTUMOS HORVÁT

Valóban mindkét népnek kiváló erényei vannak és a megegyezés közöttük talán ezzel is könnyebb lesz. A szerbek hidegvérrel nézik a náluk temperamentumosabb horvátok izgulását. Erős idegzetű nép a szerb, amely ugyanúgy elmondhatja magáról, hogy évszázadokon át állta a török harcot és a török igát. Ez tette szabadságszeretővé, demokratává. Az egyszerű szerb nép az olasz renaissance alakjára emlékeztet és ez mutatta meg a világháború előtt, hogy milyen ellenállásra képes.

A horvát népre jobban illik mindaz, amit délszlávnak mondanak. Zágrábban tudnak lelkedni. Az öreg Radics, a felejtethetlen nemzeti vezér, aki nemcsak a parasztságot, hanem a munkásságot is vezette. A zágrábi temető arkádjai alatt levő sir nemcsak virágokkal, hanem apró nemzetiszínű zászlókkal van tele és zászárponként tarkaruhás parasztszok és városi proletárok állják a sirt körül. A nép embere volt, akit a belgrádi parlamentben lóttek agyon. Tartalmas szociális programja volt, amelyet azonban nem Moszkvától kölcsönzött. Bár a háború után Moszkvában járt, a kommunizmust a népek 1. számú közellenségének tekintette, holott az agrárreform, amelyet tervezett, alig különbözött az orosz rendszertől. Horvátországban a parasztszok elszántak, sőt felfegyverezettek. Amikor a múlt év őszén történt választás után diktatúráról beszéltek, szinte mozgósították a parasztságot és ez a feszültség okozta azt, hogy Sztójadinovicsnak mennie kellett és ezzel nyíltan napirendre került a sborasum, a megegyezés kérdése.

STOJADINOVICS, A NÉPSZERŰTLEN MINISZTERELNÖK

Ha autóval megy végig az ember a horvát falvakon a parasztszok ezzel a kiáltással fogadják:

— Zsivio Mácsek!

A főváros utcáin a diákok hatalmas oszlopokban vonulnak fel és csak egyetlen szót hall az ember: Mácsek, Mácsek... A horvát nemzeti vezér neve valóságos csatakiáltás. Más szót a felvonuláshoz nem hallhat az ember. Példás

Vaj pasztórizált tejfölből

Tejföl

Tejszín

Író, innivaló

Író, hizlalási célra

rend és egyébként mély csend, szinte barátság-talan. Sztójadinovics az utóbbi években túlságosan biztosnak érezte magát és közben vörös posztó lett a horvátok előtt. Sem Mácsek, sem más horvát vezér nem ült volna le vele tárgyalni, tehát mennie kellett és vele együtt Korosecnek is, a „koronázatlan szlovén királynak“, aki túlságosan Sztójadinovics emberévé lett. Sztójadinovics távozása jellemző a Szerbiában és Horvátországban egyaránt erős demokratikus érzelmre. A Sztójadinovics elleni gyűlölet szinte elsimitotta a szerb és horvát közötti ellentéteket. Mindig játszott a volt jugoszláv miniszterelnök a diktatúra gondolatával. Amikor egy felvonuláson autójában állva, Belgrád népét előrenyújtott kézzel üdvözölte, akkor a főváros főútjainál az egész közönség kinevette, sőt a kormánypártban emiatt olyan palotafordalom keletkezett, hogy Sztójadinovicsnak le kellett mondania. Távozott és megnyílt az út a sborasum felé.

A NEHÉZ KÉRDÉSEK

A tárgyalásokat mindkét oldalon a legnagyobb jóakarattal vették fel az új miniszterelnök. Czvetkovic néhány tárcát szintelen emberekkel töltött be és ezzel is kifejezésre juttatta, hogy vár a horvátok belépésére. A tárgyalásokról azonban a közönség éppen olyan keveset tud Belgrádban, mint Zágrábban. A pártvezérek arkifejezése, mosolya az egyedüli nyilvános jelentés és már hetekkel ezelőtt tökéletes elvi megegyezésről beszéltek, azután

ismét csend lett, bár tudták, hogy a szálak egyre szövik a szövőszekeknek a két nép merellen Penelopéjéül.

Annai bizonyos, hogy egy már kész megegyezés a korona ellenzése miatt nem kerül nyilvánosságra.

Ugy tudják, hogy részint katonai, részint pedig határmegvonási kérdések képezik az ellentéteket, míg politikai és gazdasági kérdések már nagyrészt rendezettek. A vezérkar ragaszkodik a hadsereg egységéhez és ebben a kérdésben magának tartja fenn a végső szót. Boszniában és Dalmáciában a népterületi határmegvonása komplikált. Ezek a területek katolikus horvátok, ortodox szerbek és mohandán törökök közvetlen egymás mellett laknak. Számos horvát család görögkeleti, viszont számos katolikusok, bár szerb származásúak, sőt a mohamedán vallás sem ismérve a mohovátározásnak. A horvátok különben tagadják, hogy a bosnyák nép létezne, mert — srintük — ilyesmi csak „habsburgi kitalálás“ volt. Bizonyos ideig el fog tartani, amíg a földrajzi megegyezés fog létrejönni, míg a ltonai problémának a vezérkar szellemében való rendezése a külpolitikai viszonyok folyt sűrűsége vált. Ugy Belgrádban, mint Zárában tudják azt, hogy a megegyezésnek létre kell jönni és ezért közönbösségnek feltűti türelemmel várják a tárgyalások kifejezését.

JUGOSZLÁVIAT NEM LEHET „BELÜLRŐL ROBBANTANI“

A márciusi események úgy a szerb, mint horvát népnél mély benyomást keltenek. Mindent megvetéssel beszélnek a csehek magartásáról. Egy magasállású tiszt ezeket mondta:

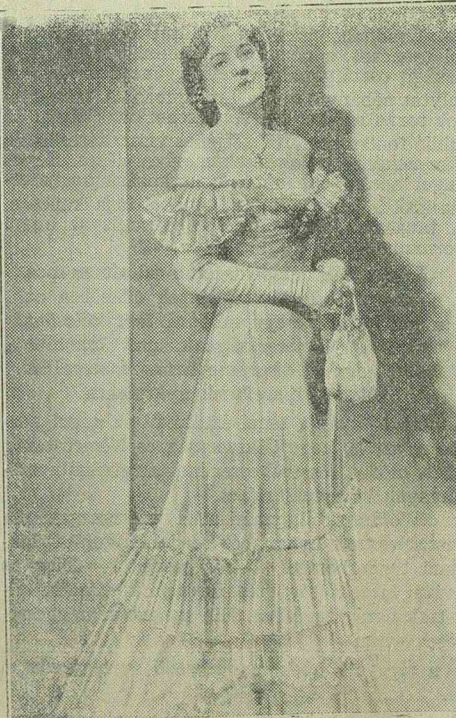
— Egy évvel ezelőtt cseh katonai küldetés járt nálunk és ennek tagjai büszkén beszéltek hadseregük modern fegyvereiről, felszerelésükről és bevehetetlen védőműveikről. Nekem mindez nincsen, de biztosíthatom Önt, hogy mi fegyvereink és agyunk lóni fognak, ha k és a mi erődtéményünk katonáink teste. A csehek nem katonák, mi azok vagyunk.

A horvát és a szerb nép egyaránt tanult csehek és a tótok példájából. Ebben az országban lehetetlen „belülről robbantani“. Ezért tényleg, hogy a megegyezésnek létre kell jönnie, senki sem türelmetlen annak késése miatt. Ne szabad azonban megfeledkezni a krónikus elnyúló feszélyezettséggel járó veszélyről. E lélektani ügytelenség máról holnapra fölrázza a megnyugodott szenvedélyeket és oly vihart kelthet, amely az értelmet elsöpri. A nagyvárosok után nem szabad a népeket kiárándítani. Ezzel a külföldi helyről elszórt baculuskultúra talajra találna, ahogy néhány hónap ezelőtt, Mácseknél bizonyos diszkretné, szágálatra kész tanácsadók jelentek meg és segéget ajánlottak. Mácsek ezeket elutasította.

Hadköteles ifjak tanulmányi utja

Mindazok az 1918-ban született, tehát az 1940. korosztályhoz tartozó ifjak, akik elismerték az egy éves katonai szolgálatra való jogukat, de tanulmányaik folytatására tanulmányi szabadságot igényelnek, augusztus 15-terjesszék be az illetékes hadkiegészítő parancsnoksághoz a felbélyegzett kérvényt, amely következő adatokat tartalmazza: Név és pontos lakcím, születési adatok, milyen korosztályhoz és hadkiegészítő parancsnoksághoz tartoznak, az iskola nevét és címét, melyik évfolyamra iratkoztak be. A kérvénnyel együtt kell nyújtani az 1939—1940. évre szóló katonai illetékek befizetését igazoló nyugtát is. Azo akik ezen iratokat nem nyújtják be, elvesztik a jogot a tanulmányi szabadságra és ez év november elsején bevonulnak.

Az 1939. évi, vagy idősebb korosztályhoz tartozó ifjak, akik az elmúlt év augusztusában tanulmányi szabadságot kértek az 1938—1939. évre, kötelesek vagy személyesen benyújtani vagy ajánlott levélben beküldeni az illetékes hadkiegészítő parancsnoksághoz, legkésőbb július 31-ig a következő okmányokat: beiratkozási látogatási és működési bizonyítvány az 1938—1939. iskolai évről. Az A. és B. modell nyilatkozat az 1938—1939. évre szóló hadmegtességi adó befizetését igazoló nyugtára. Amennyiben ezek az ifjak az 1939—1940. évi is tanulmányi szabadságot igényelnek, az erről vonatkozó kérvényt augusztus 15-ig kell benyújtani a hadkiegészítő parancsnokságnak. Ugyanakkor november elsejéig kötelesek benyújtani az 1939—1940. évre szóló hadmegtességi adó kifizetését igazoló nyugtát is.

Lotte Bethke,

az UFA egyik sztárja, A szerető című nagy film női főszerepét játssza

Spanyol vizeken

Ciano gróf olasz külügyminiszter spanyolországi útja befejeződött anélkül, hogy az elért eredményekről pozitív jelentést adott volna ki. Az utazás körülményei kihangsúlyozásai voltak, hogy mélyreható politikai tárgyalásokból in szó. A külügyminiszter nem polgári hanem az Eugenio de Savoya-cirkálón tette meg az utat és egy teljes tengeri divízió: torpedócsónok és torpedónaszádok raja követte. Spanyol részről a látogatást Serrano Suner belügyminiszter, aki egyben a spanyol fallangisták vezetője, készítette elő. Nyilván a fallangisták várták ezt az utazást, amely hivatott volt arra, hogy végül tisztázza a spanyol kormány álláspontját, de ez a kitűzött program végül Franca tábornok szeptemberi útjára marad. Addig Spanyolország belső ügyében bizonyos kikristályosodási folyamatnak kell égbemennie.

Franco tábornok a fallangisták felé hajlik, azt jól tudja, hogy a nyílt állásfoglalás maga a veszély, hogy a monarchista érzelmű főváros és pápság megvonná támogatását a rezsimtől és azzal esetleg nyíltan szembeállna. Spanyolország húsz év alatt hat forradalmat élt át és Franco tábornok van olyan jó, aki belátja, hogy éppen elég volt a forradalmakból és az építést kell megkezdeni. A monarchisták vezére, Aranda tábornok, nem csitított abba, hogy békét és semlegességet a sőt megírta cikkeiben azt a közismertet, hogy a spanyol újjáépítéshez pénzre van szükség, csaknem annyi pénzre, mint a háború alatt. Aranda az, aki Francot fékezi abban, hogy a tengerihatalmakkal katonai szövetséget kössön. Ez a törekvés nem mindig eredményezte a sikert, hiszen Franco maga is fallangista volt, de mérséklettel igyekszik a közvélemény összehangolására. Legutóbb azonban már azt a „spanyol imperioról” is, ami azt mutatja, hogy a fallangisták előtt meglegben a hajó. Spanyolország dicsőséges tengeri hatalma, a hódításokról álmodik, amihez tápot ad az új lapok ama cikke, hogy a Földközi-tenger egyetlen hatalom lehet az olaszon kívül és az a spanyol. A „mare nostrum” éppen úgy a spanyoloké, mint az olaszoké — írják — és ez az állapotot visszhangra talál bizonyos spalkörökben.

A spanyol talajon azonban sohasem voltak bombákat elhelyezni, mert azok a föld alatt is robbanni találnak. Franco tábornok kitűzött politikát úz és okosan, inkább a belső ügyekkel foglalkozik, mint a külpolitikai állásfoglalással. Egyes helyeken monarchista tüntetlenség lángol fel: félelem a fallangista táborától. Az északnyugati hegyekben. Asszonyban pedig az erdőbe vonulva létezik a vőlegény maradványa, amely portyázással, a lakosokk fenyegeti a közbiztonságot. A konfidáció még nem tökéletes és ezért Franco a tehetett más ígéretet Ciano grófnak, mint hogy egy háború esetén el fogja küldeni a tengeri hatalmak oldalára a spanyol önkénteseket, hogy a német és olasz kormány önkéntesei támogatják őt a hatalomra jutásban.

Ma minden kormányfő helyzete nehéz Európában. Közöttük azonban a legkritikusabb helyzet Franco tábornoknak van, aki természetesen viseltetik volt szövetségeseivel szemben, de külső körülmények csak erelmek megváltoztatását engedik meg. Holott tetteket várak tőle és a spanyol néptől, amely a hat forradalom után egy súlyos belháború ment át és az előre kivette részét abból a borzalomból, amelytől Európa népei a negyvenfokos kánikulában fáznak.

Kereskedelmi összeköttetések Cseh- és Morvaországgal

A cseh és morva protektorátus területén egy érdeklődés mutatkozik az alábbi romániai úticikkek iránt: élő és vágott baromfi, húskonzerv, tojás, nyers gyapjú, gyapjúhulladék, állati bőrök, belek, tollak, főzelékfélék, olajos magvak, takarmányfélék, gyümölcsök, bor és must, lúpa és fűrészfűrő, élőállat, zsír, dió, méz, mezőgazdasági termékek, zsiradékok, háziipari termékek és szövetek, stb.

Érdeklődők forduljanak a bucaresti román-szék kereskedelmi kamarához, mely készséggel összeköttetésbe hozza őket az illető cseh és morva cégekkel. (Camera de comert română-bucl., Bucaresti, Str. Bursei 1.)

Amerika a nagy olvasztókohó

Népek, fajok és nemzetiségek elkeveredése. Hivatalos kimutatás szerint Csikágóban németek, lengyelek, négerék és irek élnek legnagyobb számban

Csikágóból írják: Ritka élményben volt részem: Csikágó egyik legforgalmasabb részén megpillantottam életemben az első indiánokat, egy ötagú csoportot, amelyet bábáskodók hatalmas serege vett körül. Ennek az élménynek nagyságát akként tudnám jellemezni, hogy középiskolás korom óta, amikor értesültem arról, hogy Amerika őslakói, mondhatnám szüléti arisztokratái mégis csak az indiánok, nem is gondoltam arra, hogy indiánokkal találkozhatnék.

Egészen elfelejtettem őket. Pedig az amerikai elsőséget az indiánok javára még az a yankee is elismeri, akinek ősei — bár igen velgyes társaságban érkeztek az Újvilágba. A csikágói indián csoport megpillantásakor mindjárt megállapítottam, hogy ezeknek az ősarisztokratáknak testi megjelenése

bájosan lenne összemérhető a klasszikus görög szépségideállal.

AZ INDIÁN NEM CSINÁL SEMMIT

Ez az élmény régmúlt hallomásokat és hangulatokat ébresztett fel bennem és ezért utánanéztam, hogyan is áll ma az indiánok ügye Amerikában. Hiteles adatokból megtudtam, hogy az indiánok jelenleg másfélmillió lelket számlálnak, az Egyesült Államok területén. A nemes és ritka állatfajhoz: a bölényhez hasonlóan, nemcsak vigyáznak az indiánokra, hanem valósággal tenyésztik őket. Az indiánok ellátásáról az állam gondoskodik, hatalmas körülhatárolt telepeket tart fenn számukra az Egyesült Államok több pontján. A telepeken

az indiánok nagyrésze olyan primitív körülmények között él, mint ahogyan annakidején Kolumbusz Kristóf találta őket. A legtöbbjük nem csinál semmit.

Amikor az Egyesült Államok kormánya az indiánoknak külön telepen való elhelyezését elhatározta, az volt az elgondolás, hogy az indiánok így körülhatárolva saját kezük munkájával fenn tudják majd tartani magukat. A korrupció azonban beleszólt az elgondolásba, a telepek helyül kijelölt területeken a termékeny területeket a végrehajtó közegek maguknak kaparintották meg s az indiánok számára a sziklás és köves pusztaságokat jölték ki telephelyül. A fehér funkcionáriusok egy része alaposan póruljárt, ugyanis a termékeny földek sok helyen értékelenebbeknek bizonyultak, mint az indiánok számára átadott sziklás pusztaság, főképpen Oklahoma és Tennessee államokban, ahol

a rézbőrűek a sziklás területen hatalmas olajtelepekre bukkantak

és az olajtelepek uraivá váltak. Így lettek indiánokból egyik napról a másik napra milliók. Ezek a szerencsés rézbőrűek érthető módon — a sorstársaikkal szemben — a legfényűzőbb életkeretek közé kerültek, minden tekintetben bekapcsolódtak a civilizációba, gyermekeiket egyetemre járatják, fokozatosan beolvadnak a fehérek közé, amit semmisen akadályoz, mert az indiánokkal való keveredés nemcsak hogy ségven nem jelent, de néhány csepp indián vér rendkívüli módon emeli a családi előkelőséget és tekintélyt.

Egy meglepő statisztika

Amikor egy ősi fajtának, az indiánnak ilyen nagyfontosságú szerep jut Amerikában, nem érdektelen közelebről megtekinteni azt sem, hogy milyen nemzetiségekből és kiből állnak az úgynevezett amerikaiak.

Amerikai nemzetiség ugyanis nincs. Az Újvilág lakossága a világ minden részéből érkezett bevándorlók soraiból tevődött össze. Ez benne él ugyan a köztudatban és nemrég még abban a feltevésben éltem, mintha az amerikai polgár legfeljebb az apjáról, vagy a nagyapjáról tudná, hogy milyen nemzet fia volt valamikor.

Ez hatalmas tévedésnek bizonyult. A hivatalos csikágói várostérképen például etnográfiai adatok is szerepelnek, amelyek sehosem beszélnek amerikai nemzetiségű lakosságról, hanem a mintegy négymillió csikágói lakost nemzetiség szerint a következő adatok során jellemzik:

- 550.000 lengyel,
- 500.000 német,
- 310.000 néger,
- 250.000 ír,
- 240.000 olasz,
- 230.000 orosz,
- 190.000 svéd,
- 160.000 cseh,
- 140.000 angol,
- 90.000 kanadai,
- 75.000 litván,
- 70.000 osztrák,
- 65.000 norvég,
- 40.000 magyar,
- 40.000 szerb és horvát,
- 35.000 dán.

További 391.000 lakos nemzetiség szerint megoszlik a görögök, hollandok, románok, franciák, mexikóiak, svájciak, belgák, finnek, lettek, törökök, kínaiak, japánok, indusok és szíriaiak között. Ez összesen 3.376.000 lélek.

A lista látására kissé elcsodálkoztam, mert eszerint például Csikágónak egyetlen amerikai nemzetiségű lakosa sincs. Kérdésközlésére hivatalosan közölték velem, hogy azért amerikai is van, sőt ezek a különféle nemzetiségek

mindannyian büszkén vallják magukat amerikaiaknak,

de ugyanakkor tudatosan élnek a maguk külön nemzetiségi életét, tehát nemzetiség szerint kell őket feltüntetni.

Érdekes az is, hogy vendégekre hívó háziaszszony mindig közli levélben, hogy a jelenlevők között ki milyen nemzetiségű és hogy egy orvos, két ügyvéd, egy reklámtervező, két politikus, egy népkutató, egy tőzsdeügynök és egy revüigörül lesz jelen, — ez utóbbinál, ijedelem elkerülése céljából, meg kell jegyezni, hogy épügy szalonképes hivatalos Amerikában, mint bármely más. Az elkülönülés majdnem kizárólag társadalmi jellegű, politikai rivalizálásról azonban — eltekintve az utóbbi időben egy-két európai nemzet által kezdeményezett próbálkozásoktól — beszélni nem lehet. Minden ilyen próbálkozás népszerűtlen.

A FILIPPINO

A társadalmi kép teljessége megkívánja a színes fajok helyzetének ismertetését is. A sárgák bevándorlása évtizedek óta szünetel, a már ittlévők pedig nem kapnak állampolgárságot. A négernek elvben teljes jogú amerikai állampolgársága van, a valóságban azonban külön fejezetet érdemelne, még pedig nem heppien-des befejezéssel.

A színesekre jellemző a sárga lift-boy-jal történt esetem. A harmincadik emelet felé szállított fel az egyik liftet; közben nem tudtam eldönteni, hogy kínai lehet-e, vagy japán? Kiváncsi természetem van, hírtelen rászántam magam az érdeklődésre. A kis színes emberkét annyira megdöbbenette a kérdés, hogy megállította a liftet, ráammeresztette két mandulabogyó szemét és méltatlankodva, felháborodva felelte:

— Uram, én filippino vagyok!

A filippino ugyanis bevett színes faj Amerikában. Ezért volt a kis boy megsérteve.

A közlés után elindította a liftet és néma megvetéssel tett ki a harmincadik emeleten.

(g. g. a.)

HIREK

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: BELFÖLDÖN

Magánoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félére 400, egész évre 800 lei. Hához való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félére 350, egész évre 700 lei. Hához való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hatóságoknak, közhataloknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

KULFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félére 700, egész évre 1400 lei.

TELEFON

28-10 és este 9 óra után 28-15.

MEGJELÉNÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

Cyrano kisasszony

Ügylátszik, hogy Gabrielle Dermoz kisasszony, egy fiatal párisi elárúsító láttá, vagy olvasta Rostand remekművét, a „Cyrano”-t, mert amikor szerelmes lett Jean Soury gyógyszerészebe, a költőző fordult segítségért.

Ezretek ugyanis, hogy nem tudná kifejezni érzelmeit oly szépen, oly ékezzólán, mint szeretné, tehát ő is úgy tett, mint a Cyrano de Bergeracban. Christian de Neuvillette: mással íratott levelet. Ez a más pedig a nővére: Marthe volt. Az első levelet követte a másik. Valamennyi lángoló szerelmi vallomás volt egy ismeretlenlől.

A fiatal gyógyszerész meghatva, büszkén, boldogan olvasta a szárnyaló, meleg sorokat és egyetlen vágya volt, hogy a levelek íróját minél előbb megismerje. De Gabrielle ettől a találkozástól reteggett, mert az ég nem áldotta meg szépséggel.

Kétségbesetten gondolt arra, hogy a Jean Soury meglátja, ki fog belőle ábrándulni. A fiatal ember azonban nem nyugodott. Addig kért, könyörgött, addig ostromolta az ismeretlen imádót, míg az egyik levelében végre elárulta, hogy kicsoda, hol lakik és meghívta a gyógyszerészt.

Az első kínálkozó alkalommal megjelent Gabrielle lakásán, aki szülei s Marthe nővére jelenlétében fogadta a vendéget. Az első látogatást követte a többi. Soury ugyan nem titkolta, hogy Marthe sokkal jobban tetszik neki, mint Gabrielle, de azért mégis ezzel jegyezte el magát. Pedig a csinos fiatal ember Marthe tetszését is megnyerte. A leány nem titkolhatta el maga előtt sem, hogy szerelmes a gyógyszerészebe. Annál fájdalmasabb volt látni, mint halmozta el Jean Gabrielle figyelmességekkel, ajándékokkal, virágokkal és füle hallatára mennyire lelkesedik a gyönyörű levelekért, amelyeket tőle kapott.

Már az esküvő napját is kintették, amikor a fiatal ember gyanút fogott. Kezdtől rájónni, hogy a leveleket nem Gabrielle írta. Csakhamar megbizonyosodott arról, hogy a szerelmi vallomásokat — Gabrielle nevében — Marthe volt a szerzője. Azután arra is rájött, hogy Marthe szereti is őt, akihez, mint ismeretlenhez, oly szép leveleket írt. Marthe most már átérte mindazt, amit annak idején papírra vetett.

A fiatal ember tehát hirtelen elhatározással márcól-holnapra szakított Gabriellel és megkérte Marthe kezét. De Gabriel nem akart lemondani róla és amikor Jeant nem sikerült visszahódítania, beperelte az esküdtszéknél 50.000 frank erkölcsi elégtételért, házassági ígérlet megszegéséért.

Hiába volt minden kérélem, az elkeseredett Gabrielle nem engedett és így az ügy az esküdtszék elé került. A tárgyalás elé nagy várakozással néztek mindazok, akik az ügyet az újságok közléseiből ismerik.

— **Román repülő világörül útra készült** Washingtonból jelentik: Stamatescu román pilóta engedélyt kapott az Egyesült Államok kormányától, hogy Mexikó, Cleveland és Sanfrancisco között távrepülést végezzen. A román repülőnek az a terve továbbá, hogy átrepül Európába, innen Afrikába, Brazíliába, Közép-Amerikába, majd Mexikón keresztül visszatér az Egyesült Államokba. Az indulás időpontját egyelőre nem határozták meg.

(—) **Eljegyzés.** Dégel Mariska és Földi József jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Július 23 Vasárnap

Apollinár, Lenke,
Trofin

1849. július 23-án született Zichy Géza gróf zeneszerző. Tizennégy éves korában vadászati szerencsétlenség következtében elvesztette jobb karját. Bal kézzel megtanult zongorázni és olyan készségre és művészetre tett szert, hogy hamarosan világhírű zongorajátékos lett. Több operája van, amelynek nemesak zenéjét, hanem szövegét is maga írta. Számos táncműve és dala is van. 1924. január 14-én halt meg.

1914. július 23-án küldte el az osztrák—magyar monarchia Szerbiának az ultimátumot, amelyben Ferenc Ferdinánd trónörökös meggyilkolása miatt elégtételt követelt. Minthogy a válasza a monarchia nem volt megfelelő, néhány nap múlva megüzente Szerbiának a háborút. Ebből azután hamarosan világháború fejlődött ki.

Július 24 Hétfő

Kringa, Krisztina

1802. július 24-én született Dumas Alexandre, az idősebb. Húsz éves korában az Orleánsi herceg könyvtárosa lett. Mint ilyen sok szabad idővel rendelkezett. Ekkor írta első színművét, amely sikert aratott. Több más színdarabot majd rengeteg regényt írt. Számos regénye magyarul is megjelent. Többek között: Gróf Monte Cristo, A három testőr, Howard Katalin, A fekete tulipán, Utazás a Kaukázusban, Egy tengerész kalandjai, A vörös ház, A bandita.

1885. július 24-én született Antalffy-Zsirus Dező orgonaművész és zeneszerző. Zenei tanulmányait szülővárosában, Nagybecskerekben kezdte, majd Budapesten, Bécsben és Rómában folytatta. Egész fiatalon kinevezték a budapesti zeneművészeti főiskola orgonatanzáka tanárnak. Orgonaiskolát adott ki két kötetben. Számos zeneszerzőny díszére válik nevének.

(—) **Az évi fásztó munka az idegrendszere megy.** Legjobb hatású a lipaffüredi szén-savdús gyógyfürdő, különösen máj, vese és hólyagbajosoknál.

DIANA

nyuron nélkülözhetetlen

(—) **Orvosi hír.** Dr. Vásárhelyi Béla nő- és belorvos hazaérkezett és ismét rendel. Temesvár, IV., Preyer-ucca 1/a. (Telefon 37—55.)

(—) **Felvétel a Szent József fiúnevelő intézetbe.** A nagyváradi Szent József fiúnevelő intézet már most felvesz elemi, Gojdu-liciumi román és magyar tagozatra és kereskedelmi liceumba járó rendes, bentlakó növendékeket. Egészséges lelki és testi nevelést, állandó felügyeletet és jó ellátást biztosít. Az évek óta alkalmazott egyéni és csoportos korrepetálás eredményt hoz. Állandó orvosi ellenőrzés. A hely biztosítása céljából tanácsos a növendékeket már most előjegyezteni. Tájékoztatót késszéggel küld a Szent József fiúnevelő intézet igazgatósága, Oradea, Bratianu-ucca 7.

(—) **ÚJ CÉHHELYISÉG.** A temesvári hús és pékiparosok céhének vezetősége közli tagjaival, hogy augusztus hó elsejével áthelyezi irodahelyiségét a belvárosi Jenő herceg uca 18 szám első emelet alá. Ugyanott lesz a borbélyok, szabók és asztalosok céhének hivatalos helyisége is.

— **EMESZTESI KIÜTÉSEK A BŐRÖN** sok esetben hamar elmúlnak, ha bélműködésünket reggelként éhgyomorra egy-egy pohár természetes „FERENC JÓZSEF” keserűvízzel elrendezzük. Kérdezze meg orvosát.

— **Elrendelték Lajos Iván, pécsi egyetemi tanár felbűnését keltett könyvének lefoglalását.** Budapestről jelentik: Félhivatalosan jelentik: A magyar kormány a mai napon birtokába került adatokból megállapította, hogy Lajos Iván dr. pécsi egyetemi tanárnak, „Németország háborús esélyei a német szakirodalom tükrében” Pécsen megjelent munkája olyan valótlanokat tartalmaz, amelyek súlyosan sértik az ország külpolitikai érdekeit. Ez oknál fogva az igazságügyi miniszter utasította a pécsi ügyészséget, terjesszen indítványt a vizsgálóbíró elé a fenti sajtótermék lefoglalása és a hűnévelő eljárás megindítása céljából. A pécsi vizsgálóbíró az ügyészség indítványának helyet adott és pénteken délben hozott határozatával az ország külpolitikai érdekeit veszélyeztető valótlán hírek terjesztése vétségnek alapos gyanúja miatt, elrendelte a könyv lefoglalását.

Szombaton, július 29-én rendezi a fűrdőigazgatóság a búzási gyógyteremben a leggyomános

Anna-bál

Az előkészületekből következően, az ünnepélyes bál a legjobban fog sikerülni. A fűrdőigazgatóságnál már megszámolt résztvevő jelentette be jövetelét.

(—) **Házasságok.** A temesvári anyakönyv hivatalban tegnap a következő párok kötött házasságot: Bálint János borbély és Zima Mária, Messer Sándor kereskedő és Vitkó Mária, Pager József szolga és Lázár Teréz Agárdi Pál kőműves és Fekete Mária, Molnár Jenő kereskedő és Ország Erzsébet, Lajos Stefan tisztviselő és Oprita Baba, Ardean Cuzman szolga és Olarescu Ana, Micsa Pál szabó és Bálint Vilma, Beisroth Mihály lakos és Wikete Lujza, Negru Petru timár és Botocan Maria, Schuster Péter cipész és Petyesz Veronika, Lelea Ilie hentes és Gábor Vilma, Milka P. vassuti lakatos és Nagy Magda, Lupoi Ion lamosvasúti szerelő és Stefan Mária, Dan E. nui vasúti tisztviselő és Lucaciu Otilia, Mădăraş Pavel nyugdíjas és Laticiu Ecaterina, Turcu Nicolae köztisztviselő és Mitter Eugenia, Ferencmann Andor kereskedő és Schindler Regina, Dobrosinchi Teodor egyetemi hallgató és Ritz Sarolta, Marik Leó városi tisztviselő, Weinrich Emma, Christodorescu Gheorghe nők és Bogdan Victoria.

— **FELFEDEZTÉK A TÖRNETETLEN VILÁGOT.** A vasúttársaságok — tekintettel egyre növekvő menetességekre — világszerte fáradoznak, hogy már a vasúti kocsi konstrukciójával is csökkenték a balesetek lehetőségét. A met vasúttal mostanában teljesen új típusú kocsi kísérleteznek, amelyek szilárdságát és ellenállóképességét a Schwarzwald déli vidékén, Talmühle más közelében szinte trükkfilmben illő módon balták ki. Az újítás meglepő eredménnyel járt kísérleti kocsi, amely ötszörös salto mortale egy mesterséges szakadéka zuhanat — a szakerek nagy meglepedésére — egy darabban, ha se még is rongálódva került ki belőle. Régi újítás fávázás gyorsvonati kocsi ilyen irtózatos zuhanat után ezerdarabra tört volna. A vasúti technika ren valóságos forradalmat jelent új típusú kocsikat valószínűleg hamarosan üzembe helyezik.

Rádióvevők figyelmébe

Kivételes alkalom rádióvásárlásra!
250 lei havi részletfizetésre,
300 lei havi részletfizetésre és
500 lei havi részletfizetésre
már Super-rádió kapható!

STANDARD
rádió-szaküzlet
TIMSOARA, I., Eugen de Savoya-u.

(—) **Hónap kezdik a házmesterek összsát.** A temesvári rendőrség mellett működő kosságnnyilvántartó hivatal felszólítja a házfelügyelőket, házmestereket és a szállodák tásait, hogy jelentkezzenek különleges szemazonosságai bizonyítványuk kiállítása érdekében. A házfelügyelő, házmesterek és szállportások a jelentkezésor bemutatják államgársági iratukat, személyazonossági igazonyukat, katonai irataikat, ezenkívül egy vnyent és két fényképet, amelynek alapján nkapják az igazolványt a mesterségük gyakorára. A jelentkezés naponta délután 4—7 között történik a rendőrkvesztura épület egyes számú irodájában. A jelentkezés sorrelje a következő: Július 24-én az A-C kezdés, július 25-én a D-E, július 26-án a J, július 27-én a H-N, július 28-án az O-S, július 29-én a T-V és július 31-én a Z-Y betűs házfelügyelő, házmesterek és szállodai portások jelentkezzenek.

(—) **ENGEDÉLY NÉLKÜL HALÁSZOTT.** A gyárvárosi rendőrségen előállították Fleger József mehalai lakost, akit a halászkok egyesületének megbízottai tetten értek, amikor a Begában engedély nélkül halászott.

(—) **HALALOZÁSOK.** A temesvári anyakönyv hivatalban a következő halálozásokat jelentették: Feuerholz Gyula 7 éves fiú, Schipek Mária születés Schuster 82 éves erzsébetvárosi háztartásbeli, Ktor József 68 éves gyárvárosi kereskedő.

KÜLÖNVONAT BUDAPESTRE

ÜTLEVLÉL NÉLKÜL, csak személyazonossági igazolvánnyal. 1939. augusztus 10—16-ig:

Részvételi díj: Lei 1900.—

A budapesti szálloda és kirándulások költsége leiben fizethető. Utolsó jelentkezés: 1939. aug. 2.

Beiratkozások a

WAGONS-LITS/COOK

menetjegyirodában, TEMESVÁR, I. Boulevardul Regele Ferdinand (Bánati Bankegyesület-palota) Telefonszám: 38—04.

(—) SZÜLETÉSEK. A temesvári anyakönyvi hivatalban a következő születéseket jelentették be: Neacs Kálmán erzsébetvárosi mechanikussegéd Kálmán nevű fia, Pausch János erzsébetvárosi kőműves Mihály nevű fia, Tóth Béla mészárossegéd Erzsébet nevű leánya.

— Orosz-német kereskedelmi tárgyalások. Moszkvából jelentik: Az utóbbi napokban megkezdtek Németország és a Szovjet-unió közötti kereskedelmi hitelre vonatkozó tárgyalásokat a kereskedelmi hitellel rendelkező tárgyalásokkal. A tárgyalásokat a berlini kereskedelmi képviselő főnöke, német részről Schurre gazdasági tanácsos vezeti a tárgyalásokat.

— Kísérlet a Thatis kiemelésére. Londonból jelentik: A Zelo nevű mentőhajó hosszú előkészületek után az elmúlt éjjel felment az elsüllyedt Thatis bűvárhajót. A kiemés nem gépi erővel történt, hanem nyolc férfi kötéllel körülcavarták a Thatist, megkötötték a dagályt és így módon a mentőhajó alatt lévő tengeralattjáró is néhány méterrel kiemelkedett az iszapból. Ezután a segélyhajó Thatist magával vontatva elindult a part felé. A kezdeti sikerek ellenére a partravontatás nem járt eredménnyel, mert a mentőhajó pontonjára összetört, amikor megkísérelte a felülést a tengerpart irányába.

— Hatalmas vihar pusztított Beszarábiában. Bucurestiből jelentik: Beszarábiából érkező jelentések szerint pénteken több helyen hatalmas szélvihar és jégverés pusztított. A jégverés mintegy 100 hektáros területen elpusztította a szőlő- és a tengertermést. A szélvihar ereje kidöntötte a táviróoszlopokat és a tenger szoros értelmében megkopaszította. A halálos áldozatok hatalmas száma miatt a város elöntötte a városi utcákat és a közszolgálatot.

— Panaszok a Dél-tiroli kitépített utakról. Berlinből jelentik: A Havas iroda jelentése szerint a külföldi — különösképpen a német — lapokban olyan hírek jelentek meg, melyek a Tirolból áttelepített németek tele van panaszokkal. Egyes németországi lapok azt a panaszokat nyilatkoztak formájában állították, de a Gestapo elköszölte az ilyen sajtóértekezéseket.

— Kibettha a robogó vonatból csecsemő-életben maradt. Braiából jelentik: Nem háttapas bűnyűgyben folytat vizsgálatot az a rendőrség. Egy Stanca Dumitru nevű gazdánál 16 éves felesége újszülött gyermekével együtt felült a vonatra, hogy rokonait meglátassa. Utközben az anya újszülött gyermekét betápta a vonat ablakán. A borzalmas tettnek a szemtanúja akadt és így az anyát a duzzadt állomáson átadták a csendőrnöknek. A csendőrnök elmondta, hogy házassága alatt volt és ezért dobta ki gyermekét az ablakból. Nyomban értesítették az esetről a közlekedési váltókat, aki ellenőrizte a pályát és legnagyobb csodálkozására a robogó az ablakából kidobott csecsemő életben volt. A gyermeket gondozóban helyezték el és az orvosok elrendelte a fiatal anya elmebeli állapotának megvizsgálását.

(—) ELFOGTA AZ OPATICAI GYILKOST. Iradi csendőrség több napig tartó nyomozás után fogta Zsidovin község határában Stojan Gheorghet, opaticai gyilkost, aki néhány nap előtt baltacsapokkal megölte Dragan Ioan napszámest.

(—) A BÚZAUZLETEK SZERZŐDÉSEINEK TÁMOZÁSÁRA. A megyei gabonaárterjesztési bizottság Popovici Virgil ezredes, megyei prefektus önkormányzata mellett tartott, amelyen a gabonaárterjesztési kapcsolatban fontos határozatokat hozott. Új törvény értelmében a búzában történt minden ártól szerződést kell készíteni és azt a kereskedelmi kamaránál, a mezőgazdasági kamaránál, az önkormányzatnál vagy a járási székhelyek község-házainál láttatni. A bizottság a megye egyes járásainban a következő községeket hatalmazta fel az ilyen szerződések láttatására: Buziás, Csákván, Felmás, Dettá, Gatalja, Gyulvész, Zombolva, Lipova, Perjámos, Rékás, Nagyszentmiklósi és Vinga.

— A középiskolai tanárokat kinevező bizottság. Bucurestiből jelentik: A nemzetnevelési minisztérium az alábbi bizottságot nevezte ki a középiskolai tanárok kinevezésére: V. Toni miniszter-elnök, I. Bratu vezérigazgató, a lakmai oktatás vezérigazgatója és Stanciu Stojan, a középiskolai oktatás vezérigazgatója.

— TŰZ CSÉPLÉSSEL. Balthazar Péter család gazdálkodó házában a cséplési munkálatok közben tűz támadt és a lángok a szomszédos házakba is kiterjedtek. A tűzoltóság nagy erőfeszítések után ráta vetett a tűz továbbterjedésének. A lángok több vagon gabonát pusztítottak el. A kár közből több mint száz ezer lej. Tűz támadt Birda közelműhelyén is, amely a cséplészekrényt, több búzakereszt elhamvasztotta.

— Letartóztatták a „felügyelő” urat. Bucurestiből jelentik: Az állambiztonsági rendőrség letartóztatta Dumitru Ion 55 éves, foglalkozás nélküli egyént, aki szélhámosással foglalkozott. Dumitru Ion sorra járta a bucarestii belvárosi üzleteket, munkügyi felügyelőnek adta ki magát, máskor pedig azt mondotta, hogy pénzügyminisztériumi felügyelő. A szélhámos bírsággal és az üzlet bezárásával fenyegette meg a kereskedőket a legcsekélyebb hiba miatt is, mire tíz esetben a megrémült kereskedők pénzt ajánlottak fel. Tegnap Tanasescu Ion, Victoriei út 91. szám alatti bőrkereskedésében jelent meg, a kereskedő azonban nem ijedt meg a határozott fellépés „felügyelőtől”, hanem igazolásra szólította föl. Dumitru Ion „felháborodottan” távozni akart, hogy — amint mondotta — rendőrral térjen vissza. Tanasescu Ion azonban nem hagyta távozni. „Menjünk együtt” — mondotta — és a „felügyelő úr” nyomába szegődött, mire óriási botrány tört ki. Összefutottak a szomszédok és Dumitru Ion a rendőrségre kísérték, ahol kiderült, hogy a rendőrség régi ismerőse.

— Jinga államtitkár visszaérkezett az országra. Bucurestiből jelentik: Jinga nemzetgazdasági államtitkár, aki hosszú tanulmányokat tett Angliában, Németországban, Belgiumban, Hollandiában és Dániában, visszatért az országra.

(—) Orvosi hír. Dr. Packi fogorvos szabadságáról visszatért. Rendel 8—12-ig és 1—8-ig. Bulev. Carol 19.

(—) FALUSI LEGÉNY ÖNGYILKOSSÁGA. Hubert Ioan tizenkilenc éves perjámosi legény öngyilkossági szándékkal felakasztotta magát és meghalt. Tettének oka ismeretlen.

— SZENVEDŐ BETEG ASSZONYOK gyakran már egy kis pohár természetes „FERENC JÓZSEF” keserűvízzel is nagyon könnyű, lágy belkiürülést érhetnek el, ami igen sok esetben rendkívül jótékony hatással van a beteg szervekre. Kérdezze meg orvosát.

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJLEI SZOLGÁLTATA:

Vasárnap, július 23-án a szolgálati beosztás a következő:

Az I. kerületben a 10 Mai utcában levő Blumberg gyógyszerház.

A II. kerületben a Dacilor uton levő dr. Kovács gyógyszerház.

A III. kerületben a Porumbeseu utcában levő Sárgr gyógyszerház.

A IV. kerületben a Gen. Dragalina téren levő Csillag gyógyszerház.

Az V. kerületben a Corvin gyógyszerház és Uj-kisodán Panajoth Ernő gyógyszerháza állandó éjszakai szolgálatot tart.

Hétfőn, július 24-én a szolgálati beosztás a következő:

Az I. kerületben az Unirii téren levő Weisz gyógyszerház.

A II. kerületben a 3 August uton levő Löw gyógyszerház és a Petru Maior téren levő Meisner gyógyszerház.

A III. kerületben a Lahovary téren levő Cristea gyógyszerház.

A IV. kerületben a Gen. Dragalina téren levő Craciun gyógyszerház.

Az V. kerületben a Corvin gyógyszerház és Uj-kisodán Panajoth Ernő gyógyszerháza állandó éjszakai szolgálatot tart.

Mozi

MŰSOR:

VASÁRNAP, ÉS HÉTFŐ

APOLLÓ: Éjjeli menedék (francia film)
CAPITOL: Az ifjúság álma (angol film)
CORSO: (volt Rivoli): Honolulu (angol film)
SCALA: Ártatlan vagyonok (francia film)

(—) FELJELENTÉS A GRAMOFONLEMEZ MIATT. Dragoi Sabin a kiváló zeneszerző és művészeti felügyelő, valamint Tripsa Ioan Tenorista, Nicoreacu Eusebiu dr. ügyvéd útján feljelentést tettek a temesvári ügyészségen a bucarestii Columbia gramofonvállalat ellen. A feljelentés szerint Tripsa Ioan lemeze énekelte Dragoi Sabin több művét és számos népdalt. A próbaéneklés eredményéről sokáig nem kapott hírt, míg végre a Columbia temesvári fiókjának belvárosi üzletében lejátézták egyik lemezen a saját hangjára ismert. A Columbia erre kijelentette, hogy hajlandó az eladott lemezek után három lej hetenöt banit fizetni. Tripsa ezután a szerzői jogvédelemre vonatkozó törvény alapján Dragoi Sabin zeneszerzővel együtt, akinek szintén joga van a lemeze, feljelentést tettek a Columbia ellen, a melytől egyenkint százezer lej kártérítést is követelnek.

(—) LUGOSI HALÁLOZÁSOK. Lugoson meghalt Mahacek Vince építésmester negyvenkét éves, Römer Emil pincér hatvankét éves, Springer Hermann volt malomalkalmazott hatvanegy éves korában.

(—) A HELYTARTÓSÁGI VEZÉRTITKÁR A KÖZSEGI JEGYZŐK KÖZGYŰLÉSÉN. A temes-torontálmegyei községi jegyzők tegnap Buziáson közgyűlést tartottak, amelyen Ciupe Gheorghe dr. helytartósági vezértitkár is résztvett.

(—) ORSOVA VÁROS FEJLŐDÉSE. Zarcula Lazar dr. orsovai polgármester megjelent Ciupe dr. helytartósági vezértitkárnál és előterjesztette a városrendészeti terveket. Orsova vízvezetékét és csatornázását kap, ezenkívül tervezték egy szép palota építését is, amelyben az összes városi és egyéb közigazgatási hivatalok helyiségei elférnek. Ciupe Gheorghe dr. vezértitkár érdeklődéssel fogadta a terveket és közölte, hogy a helytartóság támogatni fogja az Orsova város fejlődését elősegítő munkát.

(—) COSMA AUREL DR. MINISZTER HALÁLÁNAK NYOLCADIK ÉVFORDULÓJA. Cosma Aurel dr. miniszter, a Bánság nagy fia, 1931 július 31-én távozott az élők sorából. Halálának nyolcadik évfordulója alkalmából nemcsak a család tagjai, hanem mindazok résztvesznek a kegyeletes emléktünettségben, akik Cosma Aurel dr. munkásságát becsülik és emlékét megőrzik.

(—) TRÓPUSI HŐSÉG TEMESVÁRONT. A város lakosságát néhány nap óta pokoli meleg kínozza. A hőség tegnap délután érte el tetőfokát, a mikor a hőmérő árnyékban 39.6 Celsius fok melegét mutatott. Szakértők állítása szerint városunkban húsz év óta nem volt ilyen afrikai hőség.

(—) A JÁRÁSI KÖZPONT PERJÁMOSRÓL PÉSZAKRA KERÜL. Ciupe Gheorghe dr. helytartósági vezértitkár utasítást adott, hogy a perjámosi szolgabírói hivatal, az adóhivatal s más közhivatalok átköltözése szeptemberig befejeződjék. A járási székhely hivatalai ösztől kezdve tehát már Pészakon működnek.

(—) MEGSZÜNİK A KERESZTURI JEGYZŐSÉG. A községi jegyzői hivatalok új beosztásával kapcsolatban a kereszteri jegyzőség a királyi helytartóság rendelkezése értelmében a jövő év április elsejével megszűnik. Kereszter község az öbölbeli jegyzőséggel fog tartozni, míg a bolgártelep a kezelevichházi jegyzőséggel kerül.

— Zigre miniszter Cernăuța utazott. Bucurestiből jelentik: Zigre Nicolae dr. kultusz-miniszter Bukovina érsekének meghívására Cernăuța utazott, hogy meglátogassa Suceava-tartomány nevezetesebb kolostorait és templomait.

Pensiunea Vila „Margot”
Buziásfürdő.

A nagyváradiak, brassóiak, bucarestiek kedvenc találkozó helyük Buziáson a „Margot” villa, Str. I. Duca 15, ahol hívós, száraz, parkettás, új bútorral felszerelt, folyóvízzel ellátott, olcsó szobák kaphatók teljes ellátással, vagy anélkül. Telefon: 3 szám.

Pensiunea
Vila „Margot” Buziás

A láthatatlan királyság

„Csak az lehet a miénk örököse,
amit elvesztettünk”.

Ibsen

Volt egyszer, hol nem volt, az operenciás tengeren is túli, ahol a kurtafarku malac túr... Igen, ez jó: ott, ahol a kurtafarku malac túr. Szóval ott, ahol a kurtafarku kis malac túr, ott volt egy falu, falu végén szélmalom. Abban lakott a szegény, özvegy molnárné egyetlen fiával, Ferkóval. A jó asszony sokat mesélt gyermekének a tejútról, melyen a családfő elvándorolt a messi láthatatlan királyságba. Addig, addig mesélt erről a földöntúli birodalomról, hogy egy csendes őszi estén, mikor az angyalok felmosták a tejutat és fényesre smirglizték a csillagokat, maga is útnak egyengette lábait s elment látogatni oda, ahol örök vendégség vár a földi vizitelőre. A fiu egyedül maradt a malmával és örök búbanátával. A falubeliek nem törődtek vele, azt mondták, álmódózó bolond, akárcsak az anyja, nem lehet már segíteni rajta. Ferkó azután elnyvta a magánosságát, vette a vándorbotot, hogy a tejuton át bejusson ő is abba a bizonyos birodalomba az övéhez.

Ment, mendegélt a Ferkó hetedhét országon át, míg egyszer csak eljutott a tündérkirály földjére. Itt olyan jelesen vitézkedett, hogy feleségül a tündérkirály egyik lányát kapta. Hozományul pedig egy királyságot. Azt mondta a tündérkirály: „Menjete csak haza, édes gyermekeim, mire odaértek, a régi malom mellett már állni fog a fejedelmi kastély, kőrüllötte meg hegyen-völgyön a hozzá tartozó birodalom fog szerte nyújtózkodni!” Ferkó-k útra keltek s kéz a kézben szép csendesen haza vándoroltak. És valóban úgy lett minden, amint azt a tündéri após ígerte. A malom óriási kastéllá terebélyesedett, benne fejedelmi bőség és boldogság várta az ifju párt. A kis föld a malom körül ropant birodalomná nőtte ki magát, a legesodátosabb azonban az volt, hogy azért a faluban semmi nem változott. Helyén állott még a malom léckerítése és a földet szegélyező sövény is. Mintha minden a régi maradt volna. Mikor a falubeli parasztek elmentek a malom elé, azt mondogatták: „Hát csak megjött a Ferkó a vándorlásból s asszonyt is hozott magával. No bizony, silány fehér nép ez a menyecske! S kettesben époly földhözragadt szegények, mint az öreg molnárné voltak!”... Így a parasztek. Mert ők nem láthaták, hogy az asszony tündérhercegnő s hogy a hozomány egy egész királyság, láthatatlan, csodálatos királyság...

Eddig a mese. Régi könyvben olvassam régen, mikor még a faluk mellett állt a szélmalom s forgott a vitorlaja. Benn a „lisztes molnár” vidáman öröhlötte a gabonát. Ha tikkszató nyári melegben nem fujt a szél, kiállhatott a kiskapuba s dalolhatta, hogy „áll a malom, áll a vitorlaja, barna babám mit főz vacsorára...” A kis kapuból a tenger rónaságára láthatott ki s leshette, hogy arra a folyó felé nem vetit-e az ég vászánára mesét egy malomról a délibáb. De ez — mondom — régen volt nagyon. Azóta emberek között a szélmalom régen elfújta az idők szele, a délibáb pedig csak a mozi vászánán látható. Igen, a mozi mintha vissza akarná hozni a falunak az elrabolt mesét. Egyre-másra mutatnak mesét a filmen. Hőfehérke megjelenik a filmen, de úgy, mintha igazi mese lenne az egész, megjelenik, hogy a mesére éhes hét kis emberbogarárnak, a hét törpének elmesélje magamagát. És aztán persze jön a gonosz mostoha, aki — miként az élet fölötti igazabb élet világában az dukál — elnyeri méltó büntetését. Végül pedig jön a mesebeli herceg, akivel Hőfehérke egybekel. Igaz, mindez a mesében sem megy olyan simán. Hősnék és hősnőnek millió az ellensége. Rémek, szörnyek hada leskelődik rájuk mindenhol, ijeszto kísértegettek változik körülöttük a világ s az éjszaka elől futni, futni kell. De azután, mikor a sok borzalomtól agyonhajszolt ember már nem bírja tovább, mikor összerogy az őt bekerítő rémségek előtt, akkor... akkor jön a segítség, a mentés. A teremtés koronáját megmenti elfelejtett hajdani élettársa: az állat. Sietnek, rohannak a ferge nyuszik, szállnak a fecskék és a szegénykező galambok még a csókot is elviszik annak a másiknak, akit az egyik ember szeret... Így van...

Igy van a mesében, ahol nem tudni, mi hol volt, hol nem volt, az operenciás tölve, vagy ott, ahol a kurtafarku kis malac túr. Az ám, a kis malac! Olyan meszeszerűen hangzik, hogy ott, ahol a kurtafarku kis malac túr. Mert az ma már szinte valószínűtlen, hogy a szegény civilizált kis malac csak úgy kénye-kedve szerint túrjon. Hol? Talán az

— A GYOMOR ÉS A BÉL MEGBETEGEDÉSÉINÉL, különösen, az azok makacs székrekedéssel és az emésztőcsatornában végbemenő nagyfokú erjedési és bomlási folyamatokkal vannak egybekötve, akkor reggel felkeléskor egy pohár természetes „FERENC JÓZSEF” keserűvizet kitűnő hatással itathunk. Kérdezze meg orvosát.

ólban, vagy a hizlaldában? Nagyon messze az a hely, ahol a kicsi malac még kedvére túrhat. Lám, a film máris a mesébe helyezte a szabad sorbanélő kis malacot! Ott, a mesében turkálhat, ha tetszik, akár kőmíves is lehet s háboruszkodhatik a farkassal. Ott a mesében neki is lehet akár látható királysága is.

Nekünk azonban, akik itt élünk ebben a tulságosan is látható földi országban, nekünk már a mese is messi ködbe vesző láthatatlan királyság. Most a láthatóság művészete igyekszik, hogy újra meghódítsa nekünk az elvesztett mese paradicsomot. Most, mikor igyekszünk visszaszerezni a láthatatlan királyságot, most eszmélünk csak rá, hogy jaj, elvesztettük. És mert elvesztettük, érezzük, hogy, jaj, örököse a miénk, immár örököse a miénk!

Jöjjetek hát, mesebeli nyuszik, cammogó tekenőcök, csókot szállító gerlebovyok, turjatok, kurtafarku kicsi malacok, hogy visszakapjuk az elvesztett királyságot, vagy királyságnak lássuk azt a kicsit, amink még van... Jöjjetek és tegyétek láthatatlanná, ami az életünk örök malma mögött rejlik, hogy az irigység ne lássa nagyok és szépek azt, amink megmaradt!...

Szilcs László

Diéta nélkül is meggyógyult gyomorpuffadás...

Erdemesnek tartjuk az alábbi eredeti lelet teljes egészében leközölni:

„Nagyságos Gyógyszerész Úr! Tisztelettel értesítem, hogy feleségemnek az elhasznált üveg „GASTRO-D.” teljesen megszűnt a majdnem négy évig tartó gyomorpuffadást, miert is teljes köszönettel vagyok. Diéta nélkül is jól érzi magát és mindenféle ételt ehetik. Több ismerősömnek ajánlottuk, kiknek szintén jóllást adott. Előrelátásból azonban, mivel nem lehet előre tudni, nem tér-e vissza, illetve nem tud meg a baj, tisztelettel kérek címre utánnéve őt üveg „GASTRO-D.”-t küldeni, hogy minden eshetőségnél kéznél legyen a gyógyszer. Maradjon tisztelettel: Halmos Odón, Sibiu, Str. Carolina de scoartă No. 39. 1939. február 22-én.

Kell-e a fenti sorokhoz még valami kommentár?
GASTRO-D. kapható gyógyszerárakban drogeriákban, vagy postán megrendelhető is lelet utánvet mellett Császár E. gyógyszerárán Bucaresti, Calea Victoriei 124.

Sarki dráma

Néhány színműró foglalkozott az utóbbi években a bolt romantikájával. A témahalászok felfedezték, hogy a bolt nem csupa kúfárkodás, hanem, hogy paraszak pislognak a petróleummal elegyes ánzissalat levegőjében, paraszak, amelyekből a szerelem gyilkos lángjai törhetnek fel. Parázslón szunnyadó, fojtott színe van a bolti szerelemnek, mint olyan érzésnek, amely a robotban nő valamennyire. De létezik ez a szerelem és a drámaírók az élet egyik eleven pontjára tapintottak. Példa erre Florescu Teodor bucarestii fűszer- és gyarmatárkereskedő, aki a héten, záróra után, lelötö imádotjtát, egy kis kisasszonyt, aki csak a napokban tette le az érettségét.

Florescu, a boltos, már hosszú idő óta élt a robotos, pulthozkötöttségben. Az életnek egyik vartája az a padlócsik, amely a pult mögött húzódik el, csakúgy, mint az őrtálló katonapallója, de a boltos a maga vagyonára ügyel és nem a máséra. A sarki cég előtt lebeg a hárs-köteg, lompos nyári fuvallom lengeti és zsiroszoda, vaspör, kékítő és élesztő vásárlására serkenti a környék asszonyait. Egy melegebb asszonyi mosoly, ügyesen elhelyezett tekintet nem téveszti el hatását és a boltos szívesen hitelez a befizetésig. Azért mégis gyül a pénz-tárnak kijelölt fiókban a külváros nehézságú, ragadós aprópénze, mint a légyfogókúpon a sok balga bogár. Néha finomabb hölgy is vetődik arra és illata versenyre kél a kenőpországgal. Ilyen vevő lehetett a gimnazistakisasszony is, aki a szív megrezzenésével párosult figyelmes kiszolgálásban részesült és kifejezésteljes csomagolásban. Viszont a héten Florescu ráírt a záróra után.

Csapongott a fővárosi külváros sarkán Florescu Teodor fűszer- és gyarmatátele és szarnyakat eresztett a szerelem felé. Már nem volt fiatal. Kora és egyhangú élete következetesen makacsa és kitartóvá tette. Azok közé a férfiak közé tartozott, akik hisznek abban, hogy egyszer minden szerelem beírja a viszontszerelemre, de nem tudják, hogy ez a viszontszerelem rendszerint fergezen hull a várakozó ölébe és nagyon meg kell forgatni, mielőtt beharap az ember. Fiatal leány és az elfoglaltság jutalmaképpen az asszonyoktól megkímélt idősebb férfi szerelme ferge gyümölcs és csak nagy okosság és belátással lehet konzerválni.

Akik már régen olvastuk Stendhal és a szerelem egyéb doktrinerjeit, nem is tudunk számot adni arról a különös tünetről, hogy miért éppen az a nő szereti a férfit, akit a férfi is szeret. A természet, a fajfenntartás rózsaszínű törvényszerűsége ez, amely rendszerint önműködően lép életbe, mint egy angol garancia. Csodás véletlen, ha meggondoljuk, hogy a világban több, mint egy milliárd férfi és még ennél több nő lélek él. Az első diákszerelmek azt az arany szabályt nem ismeri. Becsületesen elindul a diákszerelmek a fájdalommas vágyakozás útján. A szerelem öncélú, magánvaló dolog. De jelentkezik a most említett törvényszerűség, a nő viszontszerelem, és elvágy az elérhetetlenség selyemszálaiból finomra szőtt fátylat. A diák megtanulja az iskolán kívül az embermértani szabályt, amely úgy hangzik, hogy ha A szereti

B-t, akkor B szereti A-t, amely új örömeiket az elvesztett vágyódás cseréjében.

Csak hogy nagy fiatalság, szépség és bizak kell ahhoz, hogy ez a szabály érvényesjön. Minél jobban sokasodnak a férfi évei, az inkább szükséges, hogy a nagy egyenlőségi lelet megaranyozzuk és az igazság most aranyigazság legyen. És mert az évek egyreporodnak, egyre nő a férfi lelkében a kérdés tése, hogy B esetben még mindig jelentkezi világtérmetés csodás véletlenje, vagy assz mesterkedés a viszontszerelem áltatasa. Eg öngyötérés a lélekben, mint az eredetileg s nyörű reménytelenségnek indult szerelemnakja, mint ahogy a foggyóker sajog a lelott korona után. Mert a nőket egy idő óta Amor nyila irányítja, hanem az okos és gyallati Hermes, akit a nyitott-szájú, kifelfotott nagy bugyelárisál szoltak ábrázolni. A nők ma már nem hagyják, hogy a reménytel szerelem becsületesen kifejlődjön, kacérság elhittetik a jámbor férfival, hogy még min igényt tarthatnak a nagy egyenlet kihatásá. És ha hisz a férfi, akkor menthetetlenül kés áll a sorstragédia. Így történt ez Flore Teodor esetében, aki gyilkos lett, megölt a nőt, egy fiatal, 18 éveset, aki a most éretigizett fiúkkal ment záróra után a moziba, s éra és nem akart a fűszer és gyarmatárkerkedő felesége lenni.

Lehet és szabad idősebb férfinek nálá 20—30 évvel fiatalabb nőt is szeretni. Le fellázadni az általános szabály ellen, hogy női eszménykép velünk öregszi meg, de a kzelet, az illuzió arecsimító viaszkját boritjul ráncokra. Hiszen a fiatal nő, aki a nyilvási szereplésbe viszi ifjúságának fegyverét, tu jól, hogy szemek táplálkozására és esetleg ötszemek boldogítására szolgál. A tekintet inz tusa ellen nem lehet és nem is kell védekez. Nagyon nagy és okos emberek végső szívifálgolásai egészen fiatal teremtetésk voltak. hetyke szépség, a mámorosító ifjúság böleket és nagyoktat hódított meg, de mindig n radjon a férfiben anyni okosság, hogy elfogja azt a kompromisszumot, amit az e fajta szemrelem kínál, elfogadja azt a sugarat, amely öreg szíveknek kijut az ifjúság ragyogásáb. Ne kívánja a másik egész fiatalságát, ne robanjon, mint egy benzines hordó, ne ragadj fegyvert a fiatalság ellen és a fűszeres fiók rendezett világából ne sodródjék a sorstragédiába, a sarki drámába.

Racionalizálni kell az évek sokasodásáa a szerelmet is. Akiknek nehéz hátán a kereszt az rándítson egyet a vállán. Ez a bölcsesség, amely az idősebb férfiakat téríti az erkölcsi ró útjáról és megbocsátóvá teszi őket a n kacérsággal szemben. Mert csak a kacér asszony mosolva és szívóssága ad öntudatot, b toritást és illuziót önmagunkban. Csak a kac asszony tud meleg mosollyal ajándékokt szó ni. Az erkölcsös nőtől a férfiak egy mosolnem kapnak, soha egy jó szót és ebben a közömben az előregedés kíméletlen érzetetésa van. Az öregedő férfi legyen olyan okos, hogy a mámorosodjék az asszonyi szemektől, hanem melegedjék. Számukra ez a fűszer és csemege.

Ha ehhez nem elég okosak, akkor számu ra az asszonyi mosoly: sarki dráma.

Kafka Margit temesvári levelei

Írta: Ifjabb KUBÁN ENDRE

Temesvárt sikerült ott hagynunk az első ízben hét végén: ilyen négy nemzetiségű helyen nem szép a forradalom; túl nacionalis izü, a gyanakvás, több a zavargás is, mint másutt. Ezeket a sorokat 1918. november 20-án írta Kafka Margit édesanyjának Nagykaroly-levele Budapestről indult útnak és annak sorából, mondatából létező, bizalom esemlé. Férje tudományos munkájáról számol a aggódó szívű, fehérhajú, ősz öregasszonys végül terveit szövi szemefénye, Laci srsával kapcsolatban.

Kafka Margitnak utolsó levele ez. A Buten 1918. őszén dühöngő spanyol-nátha kiumának a felfedezésével kísérletezett Bauer Ervin dr. orvos. Az első kísérlet zetes volt és görög sorstragédiákra emlékeztet a férj megbetegszik, felesége önfeláldolápolja barátai könyörgése ellenére és a törtelen láz sirba viszi őt is, valamint első szágából származott tizennégy éves László. Ady Lajos írja, hogy Ady Endrét a ha teljesen leverte. Kafka Margitot a leg-obb magyar írók közül valónak tartotta s a kívül, mint embert jó barátként szerette és ült.

KAFFKA MARGIT ÉLETE ÉS PÁLYA-FUTÁSA

Nagykarolyban született, ebben a nagyon s, kissé álmos megyei székvárosban, ahová éki földesurak négylóvas hintói és az évi sas megyebálak hoztak csak élénkséget és sebb vérkeringést. A régi Magyarország egyik legérdekesebb megyéje ez, Erdély Magyarország határán és a város maradékul keresztmetszetét adta Erdélynek, ke-nemzetiségeivel, vallásaival és csökönyös, dni nem igen akaró polgárságával és a régi ből visszamaradt, csökevényes feudalizmu-l. Valamelyik templom tornyából könnyű-rel látni a magyar történelemben oly nagy zomorú szerepet játszó majtényi sikot, de a különben emlékeztet a város végében álló lmas kastély is...

Tiszta nyári napsütésben idelátszanak a gysági hegyek, völgyekben megbújt fal-al, ahonnan feltűnés nélkül özlönlöknek vá-ok idején a helyi román parasztok és a rvarság ekkoriban kezdte megismerni egy útk" Vasile Lucaiu pópa nevét. A köver ytkárolyi mezőkön viszont sváb gazdák vá-ólták szorgalmasan a magyar földesurak jét, házat...

Ebben a környezetben született az egyik ostetejű, földszintes házban Kafka Margit, fka Gyula vármegyei tisztí főügyész leánya. 2 éves korában az apa gyógyíthatatlan be-ségben meghal és a serdülő leánya, amikor nagyobb szükségét érzi a családi élet melegé-kt, a szatmári zardába kerül növendéknek. A osodik állomás Budapesten van az Erzsébet nynevelő intézetben. Tanárnőnek készül és g diákkorában megjelenik első verse nyomta-ában, a Szatmármegyei Közlönyben. Írói pá-ja nyilvánvesen ivel felfelé. Pesten tanárnő, amikor Kiss József, folyóiratában a Hét-ben ffezei, majd átkerül a Nyugathoz. Önti ma-éből a regényeket, verseket és novellákat. Ásai nagy felzúdulást keltenek. Kíméletlen lszsággal és maró gúnnyal teregeti ki a kis-trosok életét, a századeleji magyar társadalom maradottságát és elsősorban a nők kiszolgál-tottságát. Harcol és küzd nőtrásai felszaba-tásáért és az elsők között van, aki hirdeti óban, írásban, hogy a nők teljes felszabadulá-ának első és egyetlen útja a kenyékereseti llyákon való elhelyezkedés. Sok sebet kap és kpat ad is. Jelentősége ma, az idő távlatából érve mérhetetlenül nagy és éppen a magyar ispolgársági társadalom nőinek felvilágosítá-á érdekében vívott harcában van.

A IRÓNÓ TEMESVÁRI LEVELLEI

Miskolcon tanárnő, amikor mégismerkedik első férjével, Frölich Bruno erdőmérnökkel. Nem értik meg egymást és hét évi házasság után lvnának. A háború poklától megriadva és annak orzalmait kétségbeesetten nézve párját keresi. Megismerkedik Bauer Ervin dr. orvossal, aki-nek a felesége lesz.

Férjét a sorozás alkalmával haretéri szol-gálatra alkalmatlannak találják és kérésére Temesvárra, az itteni hadikórházba osztják be

orvosi gyakorlatra. Kafka Margit innen a vi-déli környezetből is fenntartja állandó kapoco-latát a Nyugattal és barátaitval. Cikkeket, ta-nulmányokat és leveleket ír. Már első levelé-ben tisztán és világosan kicsendül a párjáért aggódó szerelmes asszony hangja, de világosan hallatszik a mély emberi humanum is, mellyel félreérthetetlenül elítéli és megbélyegzi a há-borút, mely véres mézsárszékével milliók életét oltja el és családi tűzhelyek boldogságát rom-bolja szét.

Első levelében így ír:

Nagy örömmel értesítem, hogy uramat haret-ri szolgálatra képtelennek mondták itt ki, nagy szivgyöngösége miatt és ide a temesvári garnizo-nspítához van beosztva, saját kívánságára kőbono-ncnknek. Végre saját mesterségét folytathatja sze-gény s ez remélem meghozza jobbúlását és idegi nyugalmát. Természetesen nagyon boldog vagyok, de azért gyűlöletem a most történő világbutaság és világgonoszság iránt nem kevesebb — legfeljebb l'art pour l'artabb lett.

Ezt a levelet Bölöni György, jelenleg Pé-risban élő írónak, a Világ akkori szerkesztőjé-nek írta. Az alábbi Bölöni György feleségének szól:

Kedves Itóka, (az elnevezést játékos kedvében egyszer Ady Endre ajándékozta Bölöni feleségének.) sajnálom, hogy félreérthető megjegyzéseket tettem nálatok urad előtt, kit különválasztva hivatásától és foglalkozásától, emberileg nagyrabesülök. Szeret-ném, ha jól értenél. Te azt mondtad felháborodva, milyen szörnyűség, hogy K-t elviszik munkájától egy kórházba. S én rögtön arra gondoltam, mennyivel rosszabb helyre és mennyivel fontosabb munkától elhurcolják ma az emberek millióit. Minden egyesért külön nagy kár. De ha az ember a munkán sopán-kodik, akkor okvetlen kell, hogy a másik ember is szóhoz jusson. En K-t alig ösmerem, finom, kedves, versei nagyon tetszenek nekem. De a kórházról a lövészárokig hosszú az út, az nkívül pedig a háboru első halottai között volt például a világ első fiziku-sa. Egy a milliók közül. Az újságrók közt elegend vannak, akik közvetett cka, hogy ez a háború és ilyenül és eddig lehetett s akik legalább annyira fe-lelősek, mint a diplomaták és vezérek. De sem Böl-öni, sem Kosztolányi (ez már mosolyogni való ugy-e?) nem sor:lhato ezek közé. Ha megtudják csi-nálni, hogy itt maradhatnak, ezen örül mindenki. En is büszkén örülnek, s egyáltalán nem szégyelném, ha az uram olyan „brancsba” tartozna, mely a vér-áldozatból kihuzhatja magát. A többiekben s azokon, akik meghalnak egyáltalán nem segítünk azzal, hogy „Hát jó, megyek én is meghalni”.

Mennyire emberi és igaz a levélnek ez a

Tusnád-fürdő

Erdély gyöngye

Klimatikus gyógyhely, 665 méter a a tenger színe felett, és fenyvesek kö-zött. Kényelmes gyorsvonat-összo-köttetés, 50%-os kedvezmény a R. Á. Vasúton

KOCZKÁSPENSIO

SEBŐ IMRENÉ vezetése mellett

Teljesen új épület, modernül berendezve, köz-vetlenül az Ólt partján. — Saját strandfür-dő. — Magyar és francia konyha. — Polgári arak. — Családi otthon.

A teljes óenzióban bennfoglaltatik: négyzseri étkezés, reggeli, usonna, vacsora, itakás és ligyeines ki-szolgálás.

KIVÁNATRA ORVOS ÁLTAL ELŐÍRT DIETIKUS ÉTKEZÉS

hangja és milyen hatalmas sikoltás a háború rémségei ellen. De egyúttal vádol is és rámutat a toll emberének igazi kötelességére. Nem a há-borúért, hanem a háború előkészítéséért vádol sok írástudót. Valljuk be, hogy némi joggal is... Ady Endrén és nagyon kevés magyar írón kívül, Romain Rolland az egyetlen, aki svájci magányában felemeli tiltakozó szavát a háború rémségei ellen és akkor előáll egy gyen-gek, törékeny asszony, akinek ura életéért is re-megnie kell és magánleveleiben, írásaiban bát-ran szembeszáll a korhangalattal és a békéért kiált messzeesengő hangján!

Nem volna teljes egész a Kafka Margit egyéniségét jellemző írás, ha nem közölnék legjobb barátinójához, Héczey Erzsébethez, ugyancsak Temesvárról keletkezett levelét: Kafka Margit félgyógyíthatatlan betegnek tartja magát, attól tart, hogy mellrákja van.

Nekünk azonban rosszalkodó kebelünkkel s alatta d-bogó nagy vitalitásunkkal (mely más szó-val kíváncsiság a világ további folyására), nekünk bizony végig kell csinálni majd ennek a súlyos béké-nek (világháborus békére gondol itt) mindenképp és mindenkre súlyos, ennek a vén bolond Európá-nek katzenjameros évtizedeit.

A sors azonban nem engedte meg neki, hogy a békekötés utáni esztendőket megérje. Alkotó erejének teljében 37 éves korában ra-gadta el a halál. Húszonhárom kötet maradt utána, nagyszámú levelei és különböző poretta folyóiratban megjelent írásai.

A Farkasréti temetőben nyugszik, Budapes-ten, egyszerű kereszt és fejfa jelzi sírját annak az írónőnek, aki sohasem szűnt meg harcolni a magyar társadalom jobbátételéért, a kultú-ráért és elsősorban kortársai jövőjének és sor-sának emeléséért.

Ez az írás és már régesrég elfakult levelei-nek közlése a szeretet és megemlékezés virága, melyet gondolatban a sírhantjára helyezünk a romániai magyar olvasóközönség nevében!

Színház

Huszonnegyedikétől vizummentességgel és féláru utazási kedvezménnyel lehet a Szegedi Szabadtéri Játékokra utazni

Szegedről jelentik: Néhány nap mulva, jú-lius 28-án kezdődnek az idei szegedi ünnepi já-tékok, amelynek programján ismét több ma-gasrendű művészi esemény szerepel. A hét év óta hagyományos Az ember tragédiája július 30-i idej előadása mellett a játékok során Voi-novich Géza költői Passió-játéka nyitja meg 28-án este ünnepélyes külsőségek között. A szegedi játékok másik hagyományos előadása, a Bizanc első ízben július 29-én kerül színe az idén, egészen új szereposztással és rendezéssel. Az előadások második csoportját nagyszabású operai produkciók teszik teljessé, amelyek so-rában megismétlik augusztus 10-én és 13-án a Turandot előadását, amely a tavalyi bemuta-tónagy európai sikert aratott és elsősorban mu-tatják be szabadtéri előadás keretében Verdi halhatatlan remekművét, az Aidiát, amelyet augusztus 4-én és 13-án mutatnak be. A tizen-két előadás mellett augusztus 7-én egy nagysza-bású szabadtéri monstre hangverseny teszi tel-

jessé a szegedi ünnepi műsort. A szegedi ünne-pi játékokra az idén is rendkívüli utazási ke-dvezményeket biztosítottak, amelyek már július 21-én életbe lépnek. Valamennyi határállomá-son előzetesen beszerzett vizum nélkül lehet utazni, az útleveleket a Szeged felállított út-level kirendeltség utólagosan láttamozza. A rendkívüli vizummentességgel történő utazások-hoz ajánlatos előre beszerzeni a vizumigazol-ványt, amely kapható valamennyi nagyobb uta-zási irodában, valamint a Szegedi Szabadtéri Játékok központi irodájában (Szeged, Aradi ucca 8, telefon: 29-93.) Ugyancsak július 21-től kezdve a magyar határtól Szegedre és vissza bármely határállomásg feláron lehet utazni. A féláru utazási kedvezmény az odaut-azásra augusztus 15-ig tart, visszautazni az el-ső előadás után, július 28-tól augusztus 22-ig lehet. Mindennemű felvilágosítással szolgál a Szegedi Szabadtéri Játékok központi irodája. (Szeged, Aradi ucca 8.)

A világ legnagyobb színháza

Huszezer ülőhely. — Ötszáz színész egyszerre a színpadon. — Mussolini a legolcsóbb helyre naponta maga váltja meg a jegyét

A Terme di Caracalla római szabadtéri opera a világ legnagyobb színháza: a huszezer kényelmes ülőhely, a színpadra néha öt-hatszáz színész és énekes vonul fel egyszerre.

A Terme di Caracalla azonban nemcsak a faszimusz legnagyobb művészi produkciója, — hanem egyúttal olyan szűrő is, amelyen át meg lehet ismerni a mai olasz társadalmat. Estéről-estére huszezer ember gyűl össze a hatalmas nézőtérre, estéről-estére képviselteti magát tehát Olaszország egész társadalmát: az arisztokráciától lefelé egészen a legegyszerűbb proletárcsaládig, — mindenki. A Terme di Caracalla szabadtéri előadás több, mint egy népszerű opera-előadás: valóságos népiünnepély! Mint valamikor a Colosseum színpadja, ma a Terme di Caracalla gyűjti össze a római birodalom legjobb színészeit, a nézőtér pedig azt az új Rómát eleveníti meg esténként, amely csak alig különbözik a régítől: éppennyolvan szeretettel hódol a művészetnek, mint valamikor Augustus, a cézárak Rómája.

A nézőtér „legelőkelőbb” személyisége, Mussolini, az összes előadásokat az úgynevezett „postai poplari”-ik (néphelyek) utolsó sorából, tehát egy kétfelirás helyről szokta végignézni. Mint Róma egyszerű munkásai, ő is sorbaáll a pénztár előtt, megváltja kétfelirás jegyét és minden kíséret, minden „biztonsági szolgálat” nélkül felmegy a hatalmas nézőtér utolsó sorába, leül a birodalom proletárjai közé és a szünetekben elbeszélget mindenkiel, aki a közelében tartózkodik: munkásokkal, villamoskaszárokkal, stb.

Jellemző azonban, hogy jóllehet, mindenki tudja, hogy a Duce ott ül fent az utolsó sorban, a nézőtér alsó soraiban mégsem vesz „tudomást” róla senki. Amikor először jelent meg a Duce a nézőtérre, hirtelen abbamaradt a játék és mindenki tapsolni, éljenezni kezdett. Mussolini azonban szokott éreces hangján kijelentette, hogy nem ő a „fő látványosság”, hanem az, ami odalent, a színpadon folyik és ha a nézőtér valóban be akarja bizonyítani, hogy örül a jelenlétének, akkor felejtse el, hogy ott van ő is.

— Gyönyörködni jöttem én is — mondta a Duce, — nem akarok zavarni senkit, hát engem se zavarjon senki...

Ez az elmúlt évad első előadásán történt. Az olasz közönség tudomásul vette Mussolini kijelentését és többé egyetlen ak sem fordult el a nézőtérrel, hogy kutassa, hol, merre ül a Duce?

Az olasz fegyelem legtipikusabb példájaként emlegetik ezt aényt és valóban így is van. Hiszen egy igazi olasz számára az a legnagyobb lemondás, ha nem bizonyíthatja be minden egyes alkalommal, mennyire örül a Duce jelenlétének...

A másik „érdekesség”, amelyet rögtön megállapíthat bárki a Terme di Caracalla nézőtérén, már az olasz néplelek zeneimádatából következik. Amíg a zene szól, — halális csend uralkodik a nézőtérre. Még csak köhögést, mozgást, sugdosást sem hallani. Alig bírja elhinni az ember, hogy olasz tömeg veszi körül. Napközben ugyanis, akármilyen elhagyott, szűk utcában jár az ember, a hangos beszéd, a zaj elkíséri mindenív. Itt pedig, Verdi, Puccini igazán, egyszerre ráfog a zaja a tömeg szájjára: néma lesz minden.

Ez az örökké aktív, élénk, zajos tömeg, a római perifériák népe, nyugodtan beülhetne a legelőkelőbb színházba is: tultenne talán a frakkok, a szmokingok és estélyi ruhák viselkedésén is...

Gigli...

Ha Cigna, Iva Pacetti, Toti de Monte énekel, — a taps sohasem szélesedik orkánná, pedig e három név is világhírű művészetet, csodás hangot jelent. Ezek a színészek azonban sohasem jutottak el az olasz néplelek legmélyére, mert a tömegek csak operákban látják, hallják őket s jól lehet a nagy olasz operák óriási népszerűségnek örvendének, még így ezeken az érzelmi szálakon át sem tudnak az olasz énekesek belopózni a tömeg szívébe.

Hogy miért? Olaszország népe csakis egy énekest szeret: Gigli. Akármilyen szerepben lép fel a nagy tenorista, akármilyen ismeretlen dalt is énekel, — a tömeg olyan óriási tüsszel jutalmazza meg, amelyen még együtt sem jár ki az összes többi énekesnek. Igaz, hogy Gigli sem az operákkal, az Aidán, a Ripóletton át vált népszerűvé, hanem egyszerű nápolyi dalokkal, amelyeknek emléke bent él minden olasz szívében és bármit is énekel a nagy tenorista, amikor tapsra kerül a sor, az olasz néplelek ezeknek a kis dalocskáknak emlékének át

lobban lángra. Radames szerepében is tulajdonképpen ezekért a kis dalocskáért éljenzik s ha Puccini énekel, ugyanez a helyzet.

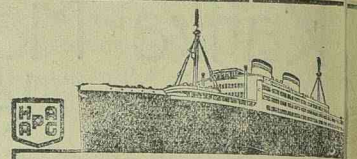
*

A Terme di Caracalla színházának legszebb képei, kulisszái nem a mai színpadépítő olasz művészek kezei közül kerülnek ki. A hatalmas romok, amelyek a színpadot körülveszik és amelyek kétségkívül a legnagyobb benyomást váltják ki mindannyiunkból, még a Caracalla-korabeli művészet zsenialitását hirdetik. A rendezés nagyszerűen felhasználja az ezerévezéves romokat: reflektorokkal olyan kitűnő hatást váltanak ki a még ma is száztíz méter magas romokból, amelyet semmiféle kulisszával sem lehetne pótolni...

És végül pár szót az anyagi sikerről. A múlt évben több, mint három millió lírát vett be a színház igazgatósága: a római kormányzóság. Ez évben még nagyobb bevételre számítanak: több előadást tartanak és még nagyobb népszerűség nézi végig az előadásokat, mint a múlt évben.

A jegyek ára husz líra között váltakozik, ne rögtön hozzá kell tennünk, hogy lényegesen több olcsó, mint drága helyár van. A színház tehát olcsó s hogy egy-egy évad alkalmával mégis ilyen óriási bevételre tesz szert az igazgatóság, azt hiszem, ez a legfontosabb tény, amely mellett szól: érdemes utazni a Terme di Caracollát, művészetben, méretben, és szociális szempontokban egyaránt...

Vajta Ferenc

HAMBURG-AMERIKA LINIE

Tengerentuli utazások

gyorsan, kényelmesen és olcsón a

Hamburg-Amerika Linie

modern hajóival

ÉSZAKAMERIKA (Kanada)

KÖZÉPAMERIKA

DÉLAMERIKA (Chile, Peru)

AUSZTRÁLIA, KELET-ÁZSIA

összes fontos kikötőibe

Tanulmányi és üdülési utazások

a tengeren egész éven át

Afrika-utazások

A Német-Afrika járatokkal

Felvilágosítások, prospektusok díjmentesen

kaphatók a

Hamburg-Amerika Linie

S. A. R.

TEMESVÁR, I. Mercei-utca 1. szám

Telefon: 36--66.

„Szegény kis Geraldine...”

Zog albán exkirály és Geraldine szerelmének megható mozzanatai

„Szegény kis Geraldine”: ez a neve volt albán király feleségének az egész világon! A földkerekség minden lapja foglalkozik vele, cikkek, riportok, találgatások fonódnak naponta személye köré.

Ki ez a filmszínész nő szépségű fiatal királyné?

Hogyan került az albán trónra és hogyan élt Európának ebben a legelgűdtebb országában, mint koronás királyné? Ezekről a kérdésekről írt Geraldine nagybátyja, Apponyi Antal gróf könyvet, amely még ebben a hónapban megjelenik magyar, német, olasz, francia és angol nyelven. Egy újságíró fölkereste Apponyi Antal gróft és megkérte, hogy beszéljen unokahúgaról és a róla szóló könyvről.

— Albániát már akkor is ismertem — mondotta a gróf —, amikor még szó sem lehetett arról, hogy Geraldine hugom egyszer az ország trónjára kerül. Mint közalkalmazott, pályámat a bosznia-hercegovinai kormányzatnál kezdtem és már akkor sokat foglalkoztam a szomszédos Albániával.

Az első királyt: Wied herceget szintén közelelről, személyesen ismertem.

A háború alatt egyideig a bécsi hadügymintisztériumban, a vezérkar nyilvántartási irodájában dolgoztam, mint mérföldelő főhadnagy és ott olvastam először a jelentésekben Achmed Zog nevet. 1938. januárjában — folytatja emlékezéseit Apponyi Antal gróf — megtudtam, hogy Geraldine hugom, aki Adél testvéremnél lakott, hirtelen elutazott és állítólag Tiranában tartózkodik. Csak nagybátyja és gyámja: Apponyi Károly gróf tudott róla.

Ez az út olyan titokzatos volt, mintha valami filmet másoltak volna le.

Apponyi Károly értesített, hogy koronás fő kérte meg Geraldine kezét. Hogy ki ez a koronás fő, azt nem mondta meg, de minthogy hugom Tiranába utazott, nem volt nehéz kitalálni, hogy I. Zogról van szó. Geraldine legközelebbi rokonsága azonnal Tiranába utazott az eljegyzésre és később az esküvőre. Magam többször voltam Zog király vendége a házasságkötés előtt és azután. Mindent, amit ott láttam és hallottam, pontosan felírtam, minden látogatásomról naplószerű följegyzéseim vannak.

— Mit tapasztalt az albán királyi udvarban? — kérdezzük.

— Már márciusban előre láttam az ország összeomlását. Ez nem utólagos jóslat, magának

Zog királynak is több levélben megírtam részletes memorandumot is szerkesztette elküldtem a királynak. A király megkötötte a memorandumot és feleségemet és engem meghívott a nyári hónapokra Durazzóba. március közepén történt! A nyári látogatás természetesen semmi sem lett...

— Hogyan élt Geraldine a királyi udvarban? — kérdezzük.

— Csak a legnagyobb meghatótsággal tisztelet hangján tudok azokról a nemes üvésekről szólni, amelyekkel Geraldine hozzátott, hogy

valóban királynéja legyen új hazájának

Azt tartotta szinte küldetészerű feladatnak, hogy meghonosítsa Albániában a nyugati túrát, erkölcsöt. Minden vágya az volt, hogy személyesen összeköttesse kerüljön a német már az első hónapban látta, hogy az a kódó csaknem teljesen el van szigetelve. den tőle telhetőt megtett, ezt magam látom nem egyszer, azonban még a királynénak sikerült áttörnie a kamarillát, amely Zog rályt körülvette. Geraldine úgy élt az a királyi udvarban, mint a sejk felesége a mantikus filmekben.

Megkértük Apponyi Antal gróft, hogy részleteket erről: a különös királynőről.

— Csak egy-két példát mondok:

A királyné minden lépését megfigyelték kamarilla emberei. Erkező leveleit felbontották, az ő leveleit megcenzúrázták,

kényes dolgokat egyszerűen töröltek belől. Amikor legutoljára Albániában jártam egy kikocsikáztunk a királyi párral. Láttam, hogy minden tíz lépésre örök állanak, töltött fegyverrel, minden árokban csendőrekk fekiidtek, minden táviró pozsnánál katona állt: a király életét védte, nem a királynéét, mert őt mindenki csak hamar megszerette. Zog és Geraldine igen nagyon szerette és szereti egymást. Ennél a szerelmnek megható és megrendítő emberi zsanatait jegyeztem fel könyvemben. Geraldine 1937. december 27-től, 1939. április 7-ig, napéntekig élt Albániában először, mint a királyjegyse, azután, mint királyné. Nagypéntelén hagyta el az országot Kordeánál, néhány nappal később csecsemőjével karjai között. Ezért adták könyvemnek ezt a címet: „Geraldine, egy királyné nagypéntekje”.

KÖZGAZDASÁG

Ellenőrzik a fizetés utáni adók helyes bevallását

Az április 1. előtti szabálytalanságról nem vehető fel jegyzőkönyv csak a miniszter utasítására

levonásokat törvény értelmében nem élvezhetik,

akkor az ilyen vállalatok ellen fel kell venni a kihágási jegyzőkönyvet. Az ellenőrzés a törvény életbe lépése napjától, tehát április 1-től visszamenőleg történik.

Ezzel kapcsolatban az újabban kiadott miniszteri rendelet az előző költségvetési év alatt elkövetett kihágások elbírálására nézve igen méltányosan intézkedhetik.

Az elmúlt évben ugyanis a törvény nem fix százalékokban állapította meg a levonható tételeket, hanem általában véve havi 1000 leit engedett levonni a munkásokra vonatkozóan és ezenkívül még azt a fizetést sem adóztatták meg, amelyet az alkalmazott havi 20 napi munkaidőn túl teljesített munkájáért felvett.

A kézmunkások most említett minősítését szintén csak az 1939. április 1-i törvény és a végrehajtása tárgyában kiadott rendelet állapította meg. Ennélfogva a miniszter úgy intézkedett, hogy amennyiben az ellenőrzés alkalmával

a multa nézve szabálytalanságokat állapítanak meg az ellenőrök, ezekről a minisztériumot külön kell értesíteni.

Ennek pedig az a célja, hogy az 1938-39. évben elkövetett kihágások miatt csak akkor vegyenek fel kihágási jegyzőkönyvet, ha beigazolódik, hogy a vállalat szándékosan vezette be a kézmunkások elnevezése alatt a fizetési jegyzékbe a vezető, felügyelő stb. személyzetet. Esetről-esetre bírálják el tehát a kihágásokat és ha nem állapítják meg a vállalat véttségét, akkor a miniszter közvetlenül fog intézkedni a bírságok felfüggesztése iránt.

Ennek a rendeletnek sokkal nagyobb jelentősége van, mint ahogy az első pillanatra látszik. Talán az első eset, mikor a pénzügyi kihágások elkövetésénél lehetőséget adnak annak a bevizsgálására, hogy a kihágást elkövető fél valóban vétkes-e, szándékosan szegte-e meg a törvényt, vagy pedig csak egyszerű tévedésről van szó, ami a törvények és rendeletek értelmezése körül könnyen előfordulhat.

Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület közleménye

Sertéstartó gazdák munkaközösségéről

A gazdakörök tagjai között alig van egy is, aki ne foglalkozna sertésneveléssel és hizlálással. Ezt a fontos gazdasági ágat virágzóbbá és jövedelmezőbbé lehet tenni azért, ha a sertéstartó gazdák a gazdaság keretein belül munkaközösségeket alakítanak. Ezeknek a közösségeknek tagjai időnként összejönnek s ilyenkor megbeszélnek a sertéstartás körüli észrevételeiket, terveiket, kifogásolni valóikat. Gondoskodnak a közösen elvégzendő teendők ellátásáról. Egyszerűen arra igyekeznek, hogy a község összes sertéstartó gazdáit egy akarattal, a korszerű szakismertek felhasználásával mindent megtegyenek, hogy a sertésállomány minősége emelkedjék, az értékesítés kedvezőbbé váljon, a betegségek elleni védekezés hathatósabban legyen megvalósítható.

A munkaközösségre megszervezendő akarázó gazdák megválasztják vezetőiknek azokat, akik a sertéstartás körül a legszebb eredményeket érték el eddig is.

A munkaközösség feladatai a következők: Gondoskodni arról, hogy a község sertésállományának fajtaértéke emelkedjék. Értékes kanok és kocák beszerzése, amiközben nem szabad a nagyobb pénzaldozatoktól sem visszariadni. A rokontenyésztésből eredhető elcseszeveszesedés megelőzése kellő vérfelújítás által. A zsírsertéseknek és hússertéseknek elkülönített kezelése ott, ahol mindkét irányt folytatása indokolt.

A sertésállomány egyöntetűségről való gondoskodás. Az egyöntetűségeit úgy a szülőkkben, mint a hízott sertésben és általában minden alakban eladásra kerülő sertésben és sertésáruban megbeoszlók és megfizetik a vevők. Ezért kell el rendszerint az „uradalmi” minősített árú jobb áron, mint a „szedeti” vegyes minőség. De ezt az egyöntetűségről a kisebb gazdák is meg tudják valósítani, ha megértve a belőle származó előnyöket, közös terv szerint dolgoznak.

A malacoztatásnak a szükséglet ezerint beosztása. Hogy olyankor legyen beállítva való szülő, készrehozott sertés, ünnepi malac, gonkszülő, Bacsconsertés stb., amikor ezeket leginkább keresik. Hogy ez elérhető legyen, gondoskodni kell a kanok és kocák közötti megfelelő arányról. Kevés és rosszul tartott kanal lehetetlen a malacoztatást kellőképpen kézben tartani.

Sertésenyésztési és hizlálási korszerű szakmunkák beszerzése és azokból tanult népszerűsítése. A hizlálások beállításának szabályozása, hogy mindig egy vagonra való készrehozott anyag készüljön el egyszerre a községben, amiért a vevő kijön és ott rakja be a megvett árut a helyszínre.

Az eladás megszervezése. Hogy ne minden gazda külön-külön alkudjék meg a vevővel, hanem az egyszerre leszáltható mennyiség egy tételben képezze eladás tárgyát.

A hizlálás módjának megállapítása, hogy a beállított anyag leggazdaságosabban, legrövidebb idő alatt és legegyszerűbben készüljön el. A munkaközösség vezetői időnként megnézik az összes hizlakat és ahol szükséges, útbaigazítást adnak a hibák kiküszöbölésére.

Az abrakatkormányok együttes beszerzése. A betegségek elleni küzdelem együttes intézése. Oltótelepek felállítás, orvos szerződötése, az oltási munkák szakszerű keresztülvitele.

Kirándulások rendezése olyan községekben, ahol ezek a dolgok már a haladás útján előbbre jutottak és ahol a gazda szeme többlet tud a látottakból kiolvasni, mint a legjobb szakmunka soraiból.

Szakelőadások tartása az EMGE által kívánatra kiküldendő szakemberek felkérésével.

Ha egy ilyen munkaközösség megalakult és működni kezd, minden biznnyal sok más teendője is fog akadni. És hasznossága abban is meg fog nyilvánulni, hogy példájára egyéb gazdasági ágakban is fognak hasonló munkaközösségek kialakulni. Így például a szarvasmarhatenyésztés, tejtermelés, lótenyésztés, juhászat, rüpatermelés, búza, kukorica, azójatermelés, gyümölcsstermelés és minden olyan termelési ágban, amelyet egy községnek sok gazdája üz rendszeresen.

Árfolyamok

SZOMBAT, JULIUS 22.

Hivatalos árfolyamok. (Az első szám a vétel, a másik az eladást jelenti). Holland forint 15.35-76.52, belgas 24.01-24.36, angol font 662.40-672.75, olasz lira 7.172-7.172, francia frank 3.73-3.85, svájci frank 31.88-32.36 Ezekben az árkban a devizafelár is bennefoglaltatik. Dinár 2.898-3.05, pengő 26.50-27, német márka 40.50-41.59.

Sinaiában dől el a tűzifa ára

Magyarország nem fedezheti a Kárpátaljáról teljes szükségletét

A romániai fapiacok a legnagyobb bizonytanságot okoznak, annak oka főként az, hogy román-magyar gazdasági tárgyalásokra, amelyek más években már márciusban megkezdődtek, ezidén kitolódott és csak július 27-én kezdődnek Sinaiában.

A tavalyi kontingens már régen lejárt, az lejt pedig csak az ezután kezdődő tárgyalásokon állapítják meg. Arról, hogy Magyarország nem importál az idén fát, mert a Kárpátalja látja el, arról szó sem lehet. Igaz, hogy Magyarország Kárpátalján erdőt kapott, de Magyarország eddig is importálta a fát onnan. Elképzelhetetlen, hogy kárpátaljai fát, például Szegedre tudjanak szállítani. Mi is innen csak a tiszái szállítotunk és a Dunán Budapestig.

== A NAGY HŐSÉG KIHATÁSA A TERMESRE. A nagy hőség folytán a búza minősége és mennyisége csökkent. A fajsúly 70-79 kg. között változik és holdankint 450-750 kg. termett, idegentest 2-6 százalékos. Az őszi árpa holdankint 300-700 kg., zab gyengébb, mint az árpa, 200-700 kg. holdankint, a tengeri igen kedvező körülmények között fejlődik.

== UJ KÖZÉPÉRTÉKEK A VÁMNÁL. A pinteke napon a következő új középértékek léptek életbe, amelyek a behozatali és exportárúk forgalmi adójának kiszámításánál irányadóak: 580. szakasz. vaskos vagy lakkozott vászon b) asztalterítésre, faburkolás, vagy más használatra 100 kg.-gént 18 ezer lei (behozatal és kivitel). 445. szakasz borpáncs 100 kg.-ként 500 lei (kivitel). 1634. formaldehid 100 kg.-ként 5000 lei.

Tőlünk a szállítási viszonyok most is jobbakként Kárpátaljáról Magyarország belsejébe. Természetesen a romániai fa csak akkor lehet versenyképes, ha a jelenlegi 42 aranypengős vámot eltörlik. Ebben az esetben nagy áresések következhetnek be a fapiacon. Ezt nem szabad túlzott mértékben felfogni, mert egyrészt a termelési költségek, másrészt a fakitermelő cégek — beleértve az állami Capost is — kártelje nem engedne meg egy nagyobb árrömbölést. A jelenlegi helyzetben a fapiac teljesen stagnál. A kereskedők nem vásárolnak, a termelő nem adnak el. A sinaiai tárgyalások eredményétől függ, hogy drága lesz-e a tűzifa a télen, vagy olcsó?

== CSAK KIFEJEZETT ÉJJELEI HELYSÉGEK FIZETNEK KETTŐS ENGEDÉLYDIJAT. A M. A. T.-törvény 223. szakaszának 19. pontja szerint az éjjeli helyiségek kétszeres engedélydíjat tartoznak fizetni. A pénzügyminiszter a törvényhez magyarító rendeletet adott ki, amely szerint éjjeli helyiségeknek csak azon üzem tekinthető, amely este nyit, míg azok, amelyek egész napon át nyitva vannak, nem éjjeli helyiségek még akkor sem, ha éjjel nyitva vannak és zenével szórakoztatják a közönséget. Utasították a pénzügyigazgatóságot, hogy ennek megfelelően készített táblázatokat terjesszenek fel az éjjeli helyiségekről.

Különbség van a lerakati és a raktárkönyv között

Annak idején teljesen részletesen közöltük a pénzügyminisztérium belügyügyi osztályának 1939 június 23-án kelt 128.166. számú nagyfontosságú rendeletét, amely a kereskedők és iparosok bizonyos kategóriáit mentesíti a raktárkönyvek vezetése alól. Ez a rendelet sajnos nem eléggé világos, még mindig kétségek merülnek fel alkalmazása körül, annál is inkább, mert nem írja elő pontosan azokat a szakmákat, amelyekre nézve továbbra is megköveteli a raktárkönyvek vezetését, és semmiféle felvilágosítást sem nyújt arra nézve sem, hogy a raktárkönyv vezetése alól mentes kereskedők és iparosok

üzleti könyveikben miképpen tüntették fel a forgalmi adó alá eső áruk behozatalát és kivitelét.

Ennek pedig az a következménye, hogy a különböző pénzügyi hatóságok különbözőképpen magyarázzák az előírást, sőt a legtöbb esetben ők maguk sem tudnak felvilágosítást adni. A zavarok kiküszöbölése céljából nagyon is ajánlatos volna, ha újabb és részletes rendelet jelenne meg, amely pontosabban körvonalozná a kereskedők és iparosok kötelezettségeit a raktárkönyv vezetésével kapcsolatban.

A forgalmi adótörvény és a rendeletnek figyelembe vételére után lehet csak megállapítani, hogy tulajdonképpen eredetileg kétféle, majdnem azonos speciális könyv vezetése volt előírva és pedig az egyik a lerakati könyv (registru special de depozit) és a másik a raktárkönyv (registru de magazie). Mint hogy a román „depozit” és „magazie” egyformán raktárt jelent, egészen természetesen összetévesztik ezt, a kétféle könyvet, különösen azok, kik nem ismerik pontosan a román szak kifejezések jelentését és nem mélyedtek bele annyira a törvénybe, hogy a kétféle könyv közötti különbséget megállapítsák.

Mindkét könyv vezetését ugyanis az 1939 április 1-én életbe léptetett forgalmi adómódosítás írja elő a következőképpen: Az elárusító raktárnak (depozit), az affiliált raktárnak, valamint azok, akik árukat feldolgozás céljából vesznek át, kötelesek speciális lerakati könyveket vezetni (registru speciale de depozit), amelybe

be kell írni az átvett áruk mennyiségét és értékét.

és a raktárkönyvek alapján kell negyedévenként elszámolni azt a különbséget, amely a gyárak által a gyárakból kivitt árukról kiállított számlákban és az előbb említett raktárak végleges számláiban feltüntetett értékek között mutatkozik.

A kereskedők és iparosok kötelesek a gyáraktól vásárolt olyan árukról, amelyek forgalmi adó alá esnek, a gyáraktól kapott számlákat pontosan elkönyvelni és kibocsátásuktól 5 éven át megőrizni.

A vásárlási számlákat azonnal el kell könyvelni egy raktárkönyvbe (registru de magazie), ahova az ügyleteket időszervi sorrendben naponként kell bevezetni,

valamint az áruk kivételre vonatkozó ügyleteket is. Ebből a szövegből láthatjuk, hogy kétféle különböző könyvről van szó. Az egyik a registru special de depozit, ezt a könyvet vezetniük kell a gyárak eladási ügyleteinek, affiliált vállalatainak és mindazoknak, akik árukat feldolgozás céljából vesznek át, amelyben az áruk forgalmi adó alá esnek. Ennek a könyvnek a vezetése alól nincsen felmentés. Ezt a könyvet tehát okvetlenül és pontosan vezetnie kell mindenkinek, aki a törvény szerint erre köteles.

Ebbe a könyvbe kell vezetni a behozott és kivitt áruk mennyiségét. Ez a könyv tulajdonképpen arra szolgál, hogy a gyár által kiállított számla és a végleges számla értékei között mutatkozó különbséget el lehessen számolni és ennek megfelelően a forgalmi adókülönbözetet negyedévenként befizetni.

Ettől a könyvtől különbözik a registru de magazie.

Ezt eredetileg a kereskedőknek és iparosoknak kellett vezetniük, ebbe a könyvbe be kellett írni az összes számlákat és naponként el kellett könyvelni az üzletbe vagy műhelybe behozott és onnan kivitt árukat.

Az előbb említett és már régebben ismert rendelet csak az utóbbi könyv vezetése alól adott felmentést a kereskedők és iparosok bizonyos kategóriáinak és könnyítette meg azoknak is a helyzetét, akik az új rendelet után is az áruk elkönyvelésére kötelezve maradtak.

== A KÜLFÖLDI KARTELEK ROMÁNIAI KÉPVISELETEI A KARTELLBIZOTTSÁG ELLENŐRZÉSE ALÁ KERÜLNEK. A legfelsőbb kartellbizottság elkészítette az új kartell törvény tervezetét, amelynek egy részét már ismertettük. A tervezet szerint a nemzetközi kartellek romániai képviselőire is ki fog terjedni a jövőben a bizottság hatásköre. Általában a tervezet irányja az, hogy az árakat hatékonyan lehessen ellenőrizni és ecélből tágitani fogják a kartellek való belépési kötelezettségét.

(—) A PÉKEK ÉS MÉSZAROSOK ZSOMBOLYAI CÉHE. A zombolyai járáshoz tartozó pék- és húsiparosokat figyelmeztetik, hogy a Zsombolya székhellyel megalakult az ottani céhszövet, amelynek Thierjung József pékmester lett az elnöke. Kéri az ottani csh tagjait, hogy mindennemű szakmai kérdésben Thierjung elnöknel jelentkezzenek és a céhszövetbe való felvételt is ott eszközlik.

(=) GABONAÁRAK. (A Dengl és Kleinman cég jelentése). A bányási gabonapiacra a keresleányha és a piaci forgalom is csekély. A piaci ára a következők: búza 395, tengeri 415, korpa 350, zab 460, új zab 450, új takarmányárpa 350, tavaszi árpa 380—390, napraforgómag 550, tökmag 880, repec 850, lencse 550—600 lei százkilonként.

SPORTESEMÉNYEK

A finn olimpiai rendezőbizottság felkészült az olimpiászra

A jövő év július 20-án, szombati napon délután két órákor lesz az olimpiai megnyitó Helsinkiben. Az olimpiáról sok mindent tudunk, a finnek hatalmas munkát végeznek az előkészítés terén, a Helsinkiben járt nemzetközi sportvezérek elismeréssel nyilatkoznak a finnek munkájáról. Ez a munka nehéz volt, hiszen a finnek nagy hendikeppel indultak: Tokió az utolsó percig nem nyilatkozott szándékairól s így

a finnek előkészületei számára rengeteg idő ment veszendőbe, mert a finnek csak a múlt év júliusában kapták meg az olimpiát.

Eppen egy éve annak, hogy a finn olimpiai bizottság sürgőnyt kapott gróf Baillet-Latourtól, a Nemzetközi Olimpiai Bizottság elnökétől, amelyben hivatalosan közli, hogy Finnország az olimpia megrendezésének a joga.

A sürgöny alapján a finn olimpiai bizottság nyomban megkezdte a tárgyalásokat a finn kormányval a helsinki olimpia előkészítése ügyében.

Ugyanekkor a japán minisztertanács után nyilatkozatot olvastak fel, amelyben megállapították, hogy „a kormány minden erőfeszítésével végrehajtja az egész nép szellemi és anyagi mozgósítását, hogy a szent háború célját elérje” s ezért kívánatosnak látszik, hogy az olimpiát és a világhiállítását jövőre ne rendezzék meg.

Mi történt egy év óta az előkészületek terén és hogyan áll a helyzet egy évvel ezek után?

Egy év óta lázasan folynak az előkészületek. A lelkesedést csak fokozta az a körülmény, hogy decemberben az olimpiai bizottsághoz egymásután futottak be a nevezések és most már kibontakoztak a helsinki sportolimpia hatalmas arányai.

Elsőnek Anglia jelentkezett, de áprilisban már 37 állam nevezéséről számolhatott be a Bulletin Olimpique, a rendező bizottság több nyelven szerkesztett propagandája.

Az már bizonyos, hogy Helsinki tiszta sportolimpiát fog rendezni, minden oda nem tartozó felesleges mutatvány és circom nélkül.

A helsinki olimpia visszatér a stockholmi olimpia hagyományához és megint csak a

sporton, a játékok igazi lényegén lesz a hangsúly.

A rendezőbizottság elé számos akadály meredt. Így elsősorban az elszállásolás kérdése. A finn rendezőség ezt a kérdést igen eredeti és ötletes módon kívánja megoldani.

Helsinki kikötője lehetővé teszi, hogy 21 óceánjáró vehessen ott horgonyt egyidőben. Kínálkozik tehát az a lehetőség, hogy a helsinki sportolimpia látogatóinak egy része úszó hotelekben fog lakni.

Igy több ezer vendég juthat kifogástalan szálláshoz. Gondoskodnak arról, hogy a vendégek a kikötőből gyorsan a városba jussanak.

Ez a megoldás rendkívül népszerű és más skandináv nemzetek is felajánlották hajóikat amelyek szállodai kényelmet biztosítanak az olimpia vendégeinek.

A finn olimpiai bizottság természetesen már tavaly, mindjárt Baillet-Latour sürgönye után nagyarányú társadalmi tevékenységbe kezdett, hogy az olimpia sikerét biztosítsa.

Olimpiai adót vetettek ki a sörré és a cigarettára és az egész ország nagy lelkesedéssel sietett a rendezőbizottság segítségére.

Kiváló segítőtársakra akadt a finn rendezőbizottság a svéd sportvezetőkben. Ezek azzal a szenzációs ötlettel álltak elő, hogy

a svéd olimpiai versenyzőgárdát naponta repülőgépen szállították a helsinki stadionig és vissza.

Eszerint Svédországban lesz az olimpiai tábor s a versenyzők végig hazai környezetben tartózkodhatnak, mert számuk végeztével rövid repülőút után ismét visszatérhetnek állomáshelelviükre. Svédország már bejelentette azt is, hogy

a helsinki olimpiát minden erejével támogatja és hogy rekordszámú együttesel képviselheti magát a versenyeken.

A helsinki olimpia azonban sohasem jöhetett volna létre, ha a stadion már nem állott volna készen. Szerencsére a stadiont tavaly júniusban már megnyitották. A nézőteret azonban eredetileg csak 35.000 nézőre méretezték, most pedig

60.000 jegy árusítását hirdeti a rendezőség, úgy, hogy a stadiont legalább is erre a befogadóképességre bővítik ki a jövő esztendőig.

Minden számban győztek a marosvásárhelyi úszók a Bucuresti elleni mérkőzés második napján is

A Marosvásárhely — Bucuresti városközi úszóverseny második napján is nagy sikert arattak a vásárhelyi versenyzők, akik minden úszószámban győztek. A főbb versenyszámok győztesei a következők: 200 m. gyorsúszás: 1. Kelemen 2 p. 30 mp., 4×200 m. gyorsúszó: 1. Marosvásárhely 10 p. 57.4 mp. (Veres, Békés, Tóth, Kelemen), 3×50 m. ifjúsági vegyesváltó: 1. Marosvásárhely 1 p. 50 mp. (Fülöp, Jenei, Stürtzel), 200 m. női mellúszás: 1. Perlak 3 p. 36 mp., 100 m. hátúszás: 1. Aranyosy 1 p. 19.8 mp., 3×50 m. női vegyesváltó: 1. Marosvásárhely 2 n. 24.6 mp. (Citrom, Perlak, Szatmáry), 100 m. női mellúszás: 1. Perlak 1 p. 46 mp.

NEM HITELESITIK DINU CRISTEA 5000 MÉTERES REKORDJÁT. Az atlétikai szövetség kérésére a francia atlétikai szövetség azt a választ adta, hogy Dinu Cristeanak a marokkói tavaszi versenyen elért 5000 m-es, 15 perc 12 mp-es új román rekordját nem lehet hitelesíteni, mert a marokkói pálya nincsen hitelesítve és az azon elért rekordokról a rendezőség nem vesz fel jegyzőkönyvet, illetve azokat a francia szövetség nem ismeri el hivatalosan. Dinu Cristea 5000 m-es rekordja így továbbra is 15 perc 23.3 mp. marad, melyet a múlt évben Belgrádban állított fel.

AMATŐR ROMÁN CSAPATOK NEM VERSENYZHETNEK KÜLFÖLDÖN AZ OLIMPIAIG. Egyetlen román amatőr ökölvívó, vagy klubcsapat sem versenyezhet külföldön az olimpia előtt. Így rendelkezett az ökölvívó-szövetség, mely mint ismeretes, a legjobb amatőr versenyzőket ki akarja küldeni az olimpiára.

NEGY NEMZET NEVEZETT BE EDDIG A FŐISKOLAI VILÁGBAJNOKSÁGOK KÉZILABDA VERSENYÉRE. Németország, Magyarország, Románia és a cseh-morva védnökség. Még néhány nevezést várnak: Svájc, Lengyelország és Svédország részéről.

A NEMZETEK ATLÉTIKAI RANGLISTÁJA. Az Idrottsbladet statisztikája szerint az idén eddig elért eredmények alapján Magyarország ötödik helyen áll az atlétikában. Az első tíz európai eredmény rangsorba állítása óriási német fölényt mutat és Olaszország meglepészerű harmadik. A sorrend: 1. Németország 421.45 pont, 2. Finnország 202.66, 3. Olaszország 93.25, 4. Svédország 75.16, 5. Magyarország 31, 6. Hollandia, 24.5, 7. Lengyelország 23, 8. Norvégia 22, 9. Anglia 19.25, 10. Észtország 17, 11. Görögország 16, 12. Franciaország 15.45, 13. Oroszország 15, 14. Dánia, 7.08, 15. Belgium 6.83, 16. Svájc 7.08 pont. A magyar versenyzők közül az első tíz között van Szabó 1500-on, Szabó és Iglói 3000-on, Csaplár 10.000-on, Gyurica távolugrásban, Zsuffka rudugrásban és Kulitzky diszkoszvetésben.

Sorthírek mindentelől

Bogdan nem távozik a Rapidtól. Bogdan a bucaresti Rapid FC válogatott játékos megegyeztetésével, hogy Franciaországba távozik, azonban sikerül elhelyezkednie valamely csapatnál. A Rapid vezetősége beleegyezett Bogdan távozásába, azzal a feltétellel, hogy csakis francia csapatnál kérheti átigazolását. Közben kitűdött, hogy Bogdan aláírt a bucaresti Gloriánál is, amely a főváros kerületi bajnokságban szerepel. Ilyen módon Bogdan nem teljesítette egyesületének azt a feltételét, amely szerint az országban nem kérheti más csapatot az átigazolását. A játékos a jövő idényben a Rapidot erősíti, mert most már szó sem lehet arról, hogy egyesülete kiadja.

Bizottságot neveztek ki a világbajnokság ügyeinek elintézésére. Ismeretes, hogy még hónapokkal ezelőtt Németország bejelentette, miszerint a következő világbajnoki mérkőzéseket szeretné megrendezni. Ugyanakkor azonban Brazília és Argentína is igényt nyilatkoztak. A FIFA bizottságot nevezett melynek feladata lesz megvizsgálni a három államkérését. A bizottság tagjai: Mauro, Bauwens, Müller és Schriker. Ebben az ügyben a közeljövőben nemzetközi nagygyűlést hívnak egybe Luxemburgba, ahol döntenek a rendezésre vonatkozóan. Az amerikai államok pénzügyileg biztosítják a mérkőzések megrendezését, nagy akadály azonban, hogy egyetlen európai szövetség sem küldött ki három hónapra a válogatott csapatot. A világbajnokság pedig Olaszország, Cseh-Morva protektorátus, Magyarország és Németország nélkül nem ér, legalább is igen sokat veszít értékéből.

Bicam az Olympique Marseille-hez szerződött. A Slávia nagygyűlési játékosok hosszabb tárgyalások után leszerződött az Olympique Marseille csapatához. A francia egyesület egymillió leit fizet a bicamnak.

HARBIG — HITLERNÉL. Berliin jelentésint Harbigot, a Milanóban szenzációs 800 méteres világrekordot futott kitűnő atlétát Hitler kancellár kihallgatáson fogadta és melegen gratulált nagyseríj teljesítményéért. A német sajtó hírt a „német birodalom első sportemberéről” nevezte el, valószínű azonban, hogy az első sikeren kívül Harbigot magas kitüntetésben részesíteni és „nemzeti ajándékot” fog kapni.

DINA REGÉNYE

A Déli Hírlap eredeti regénye írta: Szentirmav Gizi

— Mindenki kiabált, így tehát nem lehetett meghallani egy halálordítást... Aztán szaladtam... most már nem kúsztam... rohantam, szívemhez írtva a Bubi cucuüsvégét... A pajtában felköttem Bubit és szájfához tartottam az üveget... Akkor láttam a homályban, hogy sötét foltok vannak a kezemen is és az üvegen is... De ez nem szűnt meg... és Bubi olyan jóidően szivta a cucuü...
 — Most már nem volt maradásom... Innen, erről a rettenetes helyről, ahol gyilkoltam és ahol gyilkoltak, el kellett mennem... el... messzire...
 — Anyut, a drága édes jó anyut, nem hagyhatom ott. Nem! De hogy vihettem volna el?... Akkor láttam meg egy kékerekű valomit, nem volt kezi, csak valamikor ez a rész is kocsihoz tartozott... Előhúztam... a rúdja megvolt... Nem kis időm maradt a gondolkodásra... Lecsavartam a pólyakötőt és anyut a vállánál fogva rákötöttem, utána leszakítottam anyu ruhájából darabokat és azt a lábát kötöttem a rúdhöz... Levettem a tényemet beletettem Bubit, felkötöttem a hátamra és elindultam... Nem tudom hova és kihez?...
 — De akkor már sötét volt a lelkemben, a szívemben és... bizony az agyamban is... Mentem és legint mentem... Nem tudom, igazán nem tudom, hogy kerültem Popovicékhoz... de ott valahogy mamához tértem... Na eddig van...
 — Most még megvan Bubi... a kicsi Bubi... a kutyám, a drága, hűséges kutyám az... nincs öbbsé... Két év múlva elpusztult Irma néniénél...
 Rubány szédülve hallgatta. Egy szóval sem szólította meg a beszédet. Már rég elhallgattat az asztalhoz, de ő még mindig nem tért magához. Most már mintha mindent megértett volna. Azt a jelenetet a moziban és az utána következő diskurzust, amikor is Dina nyugott lélekkel kijelentette, hogy kötelessége lett volna annak ott a vásznan gyilkolnia. Meg aztán mit is mondott az a jósó akkor? „És itt vér, sok vér mind a két kezén”.

VASÁRNAP, JULIUS 23.

Bucuresti. 8.30: Torna, hanglemezek, háztartási és orvosi tanácsok. 9.55: Istentisztelet közvetítése. 12: Hanglemezek. 13: Időjelzés, időjárásjelentés. 13.05: Hangverseny, közben 14.10: Rádió újság. 15.15: Mezőgazdasági hírek és tanácsok. 15.20: Társadalmi szolgálat órája. 18: Időjelzés, időjárásjelentés. 18.02: Műszaki posta. 18.17: Hangverseny. 19: Orvosi krónika. 19.15: Különböző országok keringői. 19.58: Sorthírek. 20: A hét. 20.15: Hanglemezek. 20.45: Előadás. 21: Hangverseny. 22: Sporteredmények. 22.15: Táncelemek. 22.30: Hangosfilm slágerek. 23: Rádió újság. 23.15: Hanglemezek.

Budapest I. 9: Hanglemezek. 9.45: Hírek. 11: Egyházi ének és beszéd. 12.15: Evangélikus istentisztelet. 13.20: Időjelzés, időjárásjelentés. 13.35: Operaházi zenekar. 14.30: Előadás. 15.00: Hanglemezek. 16: Talajelőkészítés ősziek alá. 16.45: Hangverseny. 17.30: Előadás. 18: Hírek. 18.40: Zenekari hangverseny. 19.30: Elbeszélés. 20: Cigányzene. 20.15: Hírek. 20.45: Felolvasás. 21: Zimberib-zombori szép asszony. Nagy operett három felvonásban. 7 képből. 22.15: Hírek. 23.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.30: Cigányzene.

Budapest II. 13: Operaházi zenekar. 16.05: Hanglemezek. 19.30: Zenekari hangverseny. 20.30: Előadás. 21: Hírek. 21.20: Gergely László zongorázik. 21.45: Előadás. 22.15: Cigányzene. 23.05: Időjárásjelentés.

HÉTFŐ, JULIUS 24.

Bucuresti. 7: Torna, hanglemezek, háztartási és orvosi tanácsok. 12: Hanglemezek. 13: Időjelzés, egészségügyi tanácsadó. 13.08: Hangverseny, közben 14.10: Rádió újság. 15.10: Aktualitások. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Irodalmi krónika. 19.17: Hangverseny. 20: Előadás. 20.15: Hanglemezek. 20.45: A Munka és jókedv kiállítása. 21: Szalonzene. 22: Rádió újság. 22.15: Hangverseny. 22.35: Táncelemek. 23.15: Hangverseny. 23.45: Hírek francia, német és olasz nyelven.

Budapest I. 7.45: Ritmikus torna, hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 11.20: Felolvasás. 11.45: Felolvasás. 13.10: Damokos László Liszt-műveket zongorázik. 13.40: Hírek. 14: Katonazene. 15.30: Hírek. 16.55: Diákféltóra. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18: Hírek szlovák és magyar-országi nyelven. 18.10: Cigányzene. 18.50: Előadás. 19.20: Farkas Mária megüdvül. 19.45: Előadás. 20.15: Hírek. 20.25: Amire ma tánc.lunk. 20.40: Hangfelvétel. 21.20: Mascagni: Parasztbecsület. 22.40: Hírek. 23: Cigányzene. 23.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24: Hanglemezek.

Budapest II. 20.25: Hanglemezek. 21: Hírek. 21.20: Előadás. 21.50: Cigányzene. 22.35: Időjárásjelentés.

KEDD, JULIUS 25.

Bucuresti. 7: Torna, hanglemezek, háztartási és orvosi tanácsok. 12: Hanglemezek. 13: Időjelzés, 13.08: Hangverseny. 14.10: Rádió újság. 15.10: Aktualitások. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Tudományos krónika. 19.17: Román zene. 20.15: Előadás. 20.30: Balalajka. 21: Hangverseny. 22: Rádió újság. 22.15: Orosz dalok. 22.35: Táncelemek. 23: Rádió újság. 23.15: Hangverseny. 23.45: Francia és angol nyelvű hírszolgálat.

Budapest I. 7.45: Ritmikus torna, hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 11.20: Felolvasás. 11.45: Felolvasás. 13.10: Cigányzene. 13.40: Hírek. 14.30: Hanglemezek. 15.30: Hírek. 17.20: Mauks Ernő meséi. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18: Hírek szlovák és magyar-országi nyelven. 18.10: Jakab Terka zenekara. 19: Felolvasás. 19.20: Cigányzene. 20.15: Hírek. 20.25: Előadás. 20.55: Penninger Antal énekel. 21.20: Budapesten kezdődött. Hangjáték három részben. 22.40: Hírek. 23: Operaházi zenekar. 23.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.30: Táncelemek.

Budapest II. 18.45: Cigányzene. 19.10: Hanglemezek. 19.45: Mezőgazdasági féltóra. 21: Hírek. 21.20: Zenekari hangverseny. 22.40: Időjárásjelentés.

Dina előrehajolt.
 — Én most csak azt szeretném tudni, hogy meg akarja-e még mindig kérdezni azt, amikor idejött ezelőtt vagy háromnegyed órával...
 — Szédülök az elmondottaktól, de ez nem azt jelenti, mintha magától vagy a tettető megijedtem volna... Nem!... Nem vagyok híve én sem ennek a modern igazságszolgáltatásnak, igazán nem. Az a nyomorult megérdemelte, amit kapott... De rettenetes azért azt hallani, hogy egy kislány, egy gyermek képes legyen... képes legyen...
 — Gyilkolni, kedves Rubány, egész nyugodtan kimondhatja a szót. Egy csepp lelkiismeretfurdalást sem éreztem ezért soha. Érti? Soha!... De az is igaz, hogy kés gyilkolást szándékkal azóta sem volt a kezemben. Látja ezért kerülöm a Marek-mészárszék, hogy még csak véletlenül se lássak egy kést. Még csirkét sem öltem soha.
 Rubány lehajolt Dina kezéhez, amiben még mindig ott volt a reszelő és megcsókolta háromszor egymásután.
 — Egyelőre még nem tudom felfogni a dolgot, de azt érzem, hogy érzelmeim semmi változást sem szenvedtek és én most is, mint ezelőtt és ezután is, úgy nézek magára, mint a legérdekesebb, legszebb és legtökéletesebb női lényre, akivel az élet összehozott. Jönnek Anna néniék. Most már bátran előállok és megkérem a kezét az egész kedves Marek-családtól...
 XXVII.
 — Na, mondta a járásbíróné karácsony első napján reggel nyolc órakor, amikor benyitott a patikába.
 A gyógyszerész álmosan, rosszkedvűen rakogatta a recepteket és nem a legudvariasabban üdvözölte a korai látogatót.
 — Még alszanak mindannyian, — figyelmeztette a tapintatlan és korán kelő hölgyet, de ez semmi vele sem törődve igyekezett a belső szoba felé.
 — Majd felébrednek, — libegte vészjelőslőan.
 A hálószoba előtt Janka szobalány suttogta ugyanazt, amit a gazda kint. De a járásbíróné félrependítette őt is az útból és már bent is volt.
 — Na, — mondta másodszer is. Na édes szivem most látjátok, hogy nekem volt igazam és közben harciasan elbogarította az újságot.
 Erre az ágy felől valami kaparazás hallatszott. Majd leest egy könyv és rá kigyulladt a kis lámpa. Álmosan, zsiros arccal, szemöldök nélkül, de azért csodálkozva ült fel a ház zilált asszonya és várta az újságot.
 — Ezt olvast! Mert ugye, én mindig mondtam, hogy ez lesz a vége...
 A másik mohón fapta a betűket, majd visszahanyatlott és csak ennyit sóhajtott:
 — Minden külön értesítés helyett...
 — Mi az, mi történt? — rohan be a két lány is a szomszéd szobából, ugyanazt a kozmetikai felszerelések nélkül, mint a mamájuk. Mi történt?
 A mama egy szót sem tudott szólni, de a járásbíróné felszökött, kikapta az újságot bánatos barátnője kezéből és a lányocskák szemé elé tartotta.
 — Nézzétek! Ugye, hogy megmondtam?...
 Hát bizonyisten, nem mondtott soha semmi ilyesfélélt.
 A hatás minden várakozást felülmut. De nem is azért kelt fel és rohan ide az újsággal, hogy semmi meglepetést ne arasson! Teljesen meg volt elégedve a megemésült arcokat látva.
 A kisebbik lány, csakhogy valamit csináljon, hangosan és tagolva olvasta fel azt, amit már mindannyian kívülről tudtak:
 Rubány Károly az „Erika” cipőgyár tulajdonosa és vezírgazgatója, eljegyezte öv. dr. Kelemen Ferencné született Marek Reginát. Minden külön értesítés helyett.
 Ekkor Janka nyitott be azzal, hogy tessék hazamenni nagyságos asszonyom kérem, mert megjöttek a vendégek.
 Mintha kigyó marta volna, úgy ugrott fel a terebélyes hölgy.
 — Hát ez borzasztó! Tegnap minden vonattal vártam őket és nem jöttek, most meg már korán reggel becsörtetnek, hogy az isten nyilába tudtak olyan korán felkelni?... Na szervusztek szivecskéim, majd a templomban találkozunk, bár nem tudom, hogy... Na szervusztek. És kiharzott...
 Azok még mindig úgy álltak ott mintha sóbálvánnyá váltak volna.
 (Folytatjuk.)

Milyen kimutatásokat kötelesek vezetni a forgalmi adót fizelő összes vállalatok?

A kolozsvári pénzügyigazgatóság 13696—1939. szám alatt hirdetményt bocsátott ki, amelyben a következőket hozza az érdekeltek tudomására:

A pénzügyminisztériumnak 71110—1939. számú határozata alapján a forgalmi adó fizetésére kötelezett összes vállalatok tudomására hozzuk, hogy a következő kimutatásokat kötelesek felfektetni és vezetni: 1. Nyilvántartás a raktárba beérkezett nyersanyagokról. 2. Beérkezési jegyet (bonuri de intrare) a raktárba érkezett nyersanyagokról. 3. Kiszállítási jegyet (bonuri de iesire) a raktárból kivitt nyersanyagokról. 4. Termelési nyilvántartást. 5. Napi kimu-

tatást a termelésről.

A vonatkozó kimutatások, regiszterek, könyvkereskedésekben szerezhetők be és azokat vezetésük megkezdése előtt az illetékes pénzügyigazgatóság forgalmiadó osztályával láttatni kell. Azokat a vállalatokat, amelyek nem hajtják végre a pénzügyminiszteri rendelkezést és nem nyújtják be az ellenőrző kincstári közegeknek a kötelező módon vezetett kimutatásokat, a fényfény és forgalmi adóról szóló törvény 22. szakasza ellen elkövetett kihágásban vétkesnek minősítik és a hivatkozott törvény-szakasz rendelkezései szerint szigorúan megbüntetik.

Szigeti József hegedűművész a francia becsületrend tisztje

Budapestről jelentik: A francia nemzeti újságalkalmából hivatalosan értesítették Szigeti Józsefet, a világhírű hegedűművészt, hogy a francia köztárság elnöke előléptette a francia becsületrend tisztjévé. Franciaországban rendkívül nagy kitüntetésnek számít, hogy külföldi művész megkapja a tisztkeresztet. Az utóbbi évek során mindössze ketten szereztek ebben az előkelő kitüntetésben: Weiser Bruno, a világhírű dirigens és Jascha Heifetz, a híres hegedűművész.

Szerkesztői üzenetek

Temesvári előfizető. Az újságcikkek megszá, kiszedése, cenzurázata és kinyomása között olyan rövid időköz van, hogy a korrekció bizony sok kívánnivalót hagy maga után. Azután megtörténhetik — bár elvben nem volna szabad előfordulnia — hogy a cikk elejéről a két sor elmarad, amint ezt tegnap a Hauer mozgalom Julikában című cikkéknél tapasztaltuk. Ugyanez volt a helyzet a vezércikkéknél is, amiben egyes kimaradások az eredeti értelem vására mentek. A cikkíró, a korrektor, az egész szerkesztőség tépi a haját ilyenkor, de sajnos nem változtat a dolgon.

Versenyt szívrozsnál

Wig Bleibtreu, aki az UFA Hotel Sacher című filmjében a szálló tulajdonosnőjét játsza és Wolf Albech-Retty, aki egy fiatal hadnagyszerepét alakítja

DELI HIRLAP

Bucurestiben
minden újságkioszkban
k a p h a t ó
Kérje a DELI HIRLAPOT

APRÓ HIRDÉTESEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Az 1938. jul. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet, alapján apróhirdetési áraink a következők: állatkeresés, elveszett tárgyak, eltűnt személyek, fűrdő a gyógyhely hirdetése szavankint egy leu. Levelezés nem közzelhető. Házasság szavankint öt lei, minden más rovatban szavankint kettő lei. Legkisebb apróhirdetés tíz szó. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. — Apróhirdetés két felvezet I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata I. C. Bratianu 8. kerület: Tamás-trafik, Piata Badea Cárta 8. — Kardos-trafik, Piata Traian (szerb templom mellett) Grósz-trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerület: Helfenbein-trafik, Piata Lahovari IV. kerület: March-trafik, Piata Küttli. — Nógrády-trafik, (Ti volí mellett). Olariu-trafik, Piata Dragalina 6. Telefo 45—06. — Vittek-trafik. Bul. Carol 54. — Galgóczy-trafik, Strada Bratianu 15/a. Telefon: 45—13.

Alkalmazás

Középkorú nő, aki a takarítás mellett, kis gyermek gondozását vállalja, kerestetik. Jelenkezni a kiadóban. 1025

Állást keres

Iroda, vagy rendelő takarítását a délutáni órákra vállalja lehetőleg a Gyár városban, megbízható tisztességes aszszony jó bizonyítvánnyal. Weiszberger II., Str. Stefan cel Mare, Sörgyár. 1078

Lakás

Bütorozott szoba folyóvízzel, fűrdőszobával használatlalt augusztus 1-től kiadó. III., Str. General Mosoiu 7, a kis Doja-park közelében. 1038

Három és 4 szobás lakások, fűrdőszobával és összes mellékkeliségekkel, valamint egy *szlethelyiség* 3 szobával iradalmat is alkalmas azonnalra kiadó. Közlelebbit Splendit szálloda Timisoara, Iosefin. 1162

Belvárosi lakás 3 szobás, halloz modern, november 1-re, vagy előbb olcsón kiadó. Érdeklődni telefon 17—66. I., Str. Grigorescu 4. 1153

Hónapos bútorozott szobák havi 1.300 leiert Splendit szállodában Timisoara, Iosefin kiadók. 1161

Guermektelen házaspárnak, vagy nyugdíjasoknak egy, vagy 2 szobás uccal lakás a városhoz közel kiadó. V., Str. Mart. Cernăianu 5. 1165

„CRISTAL” vegytisztító reklám árai

Férfi öltöny	98 lei
Átmeneti kabát	98 lei
Női ruhák	50—60 lei

IV. Str. Bonnaz No. 1.

rollót szere!

Esslingeni	—
Deszka Jalousien	—
Lenvászon	—
Uzleti napellenző	—
Szővölt rips	—
Folie — Celofan	szere!
kirakat	—

Romanovszky Ernő IV. str. Varcatuscu 19

Atás-vétel

Hordók és kádak elsőrendű minőségben minden nagyságban raktáron. Ászokhordók speciális előállítás. Fagy lalt korvevátorok gyári árak mellett kaphatók. Appeltauer hordógyár, Timisoara IV., Str. Fröhl 5. Telefon: 43—46. 556

Jégszekrény, fagyaltgép és erős lecsőjű fényképezőgép olcsón eladók IV. Str. Ion Barac 10. 1163

Modern takaréktűzhelyek

kiváló minőségben Allandó raktár romlócsontott és felete tűzhelyekben

KALMAN DEZSŐ speciális takaréktűzhelyizem Timisoara IV. Bulev. Carol 40.

Készpénzért veszek dísz- és érték tárgyakat szőnyeget és ezüstöt, legmagasabb napi árrban. Sternberg, Str. Mercu Telefon: 11—77. 544

Elsőrangú házhelyek III. kerületben tehermentes átirással, jutányosan eladók. Felvilágosítás Alföldi Géza dr. I., Lonovics u. 8. 1149

Külföldi

Uzlethelyiség az első kerületben Piata Unirii 6 alatt azonnal bérebeadó. — Ugyanott egy fűszerárberendezés kapható. Közlelebbit Alezandri Weisz & Pii cégnél. 1164

Ha szép akar lenni?

Használd a **KULKA**-féle **tiliom-tejkrémet**, **tiliom-tejszappant** és **tiliompuvert**, **három szímben**. Kapható kizárólag a

Városi gyógyszerárban

a „Fekete Sasoz” az Arany Szarvas épületben I., Piata I. C. Bratianu